

Univerzita Karlova

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Portfolio profesního rozvoje Moniky Malíkové

Portfolio of professional development Monika Malíková

Monika Malíková

Vedoucí práce: PhDr. Alena Thorovská

Studijní program: Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku

Studijní obor: B UPVOV 20

2024

Odevzdáním této bakalářské práce na téma **Portfolio profesního rozvoje** Moniky Malíkové potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Kostelci nad Labem dne:

Podpis.....

Ráda bych poděkovala paní Aleně Thorovské PhDr., při vedení mé bakalářské práce a za její doporučené rady. Chtěla bych také poděkovat své rodině, která mě po celou dobu studia podporovala a tolerovala mé výkyvy nálad při studiu. Zároveň patří velké poděkování mým kamarádkám, které mi byly velkou motivací a vzorem po celou dobu studia. Poděkování patří i mému zaměstnavateli a kolegům ZŠ Bezno, kteří mě podporovali při studiu.

ABSTRAKT

Obsahem této bakalářské práce je zpracování osobního profesního portfolia. Obsahuje deset povinných částí se závaznou strukturou. Životopis, odbornou esej, ve které jsem se zaměřila na téma komunikace, specifikuji vývoj řeči, poruchy komunikace, chyby v procesu komunikace a efektivní přístupy v komunikaci. V práci je zpracován i konspekt knihy zaměřený na žáky s problémovým chováním. Tato kniha je malým průvodcem při zajišťování institucionální pomoci při řešení konfliktního a problémového chování žáka ve školském zařízení. Profesiografický rozbor učitele praktické výuky je popsán krátce z pohledu legislativy, dále pak popisuje kompetenční požadavky k výkonu jeho povolání a přehled jeho činností, který je v některých ohledech odlišný od kolegů vyučující odborné předměty. Případová studie vybrané školy je zaměřena na studium žáků se specifickými poruchami učení. Jejich volba dalšího vzdělávání není jednoduchá. V této studii jsem se zaměřila právě na hodnocení školy, kterou si žáci se SPU vybrali pro svou budoucnost. Jak vidí zpětně svou volbu, zda jim vybraná škola poskytuje vzdělání podle jejich potřeby. V této práci uvádím také přípravu na vyučovací jednotku, zpracovanou podle zkušené kolegyně, která je mým pedagogickým vzorem. Reflektivní úvaha o studiu popisuje mou pedagogickou cestu seberozvoje. V kapitole použité literatury uvádím soupis veškeré pedagogické literatury, kterou vlastním, ale neměla jsem ještě možnost všechny důkladně prostudovat.

KLÍČOVÁ SLOVA

Portfolio, komunikace, problémové chování žáka, profesiograf, případová studie školy, žák se specifickými problémy ve vzdělávání, reflektivní úvaha, seberozvoj

ABSTRACT

The content of this bachelor thesis is the processing of a personal professional portfolio. It contains ten mandatory parts with a binding structure. For example, a CV, a professional essay, where I chose the topic of communication, in which I specify the development of speech, communication disorders, errors in the communication process and effective approaches in communication. The thesis also includes a book prospectus focused on pupils with problematic behaviour. This book is a small guide to providing institutional assistance in dealing with conflicting and problematic behaviour of pupils in school facilities. The professionographic analysis of a teacher of practical education is briefly described from the perspective of legislation, describes the competence requirements for the performance of his profession and an overview of his activities, which is in some respects different from colleagues teaching vocational subjects. The case study of the selected school is focused on the study of pupils with specific educational learning disabilities. Their choice of further education is not easy. In this study, I focused on the evaluation of the school they chose for their future. How they see back their choice of whether the chosen school provides them with the education they need. In this work, I also present a preparation for a teaching unit, prepared according to an experienced colleague, who is my pedagogical role model. A reflective reflection on my studies describes my pedagogical journey of self-development. In the chapter on the literature used, I present a list of all the pedagogical literature that I own, but I have not yet had the opportunity to study all of them thoroughly.

KEYWORDS

Portfolio, communication, pupil's problematic behaviour, professionographer, school case study, pupil with specific educational problems, reflective reflection, self-development

Obsah

1	Předmluva.....	8
2	Profesní strukturovaný životopis.....	10
3	Odborná esej.....	13
3.1	Komunikace jako předpoklad správné domluvy	13
3.2	Chyby v procesu komunikace.....	15
3.3	Efektivní přístupy v komunikaci	16
3.3.1	Neverbální komunikace	18
3.3.2	10 chyb v neverbální komunikaci.....	18
3.3.3	Chyby v komunikaci verbální	19
3.3.4	Chyby v komunikaci neverbální.....	20
3.4	Vývoj řeči	20
3.5	Oslabení v oblasti řeči a poruchy	21
3.6	Závěr.....	22
4	Konspekt knihy.....	23
4.1	Obsah:.....	24
4.2	Škola.....	24
4.3	Třídní učitel	25
4.4	Ředitel školy.....	25
4.5	Instituce spolupracující se školou.....	25
4.6	Soudnictví ve věcech mládeže.....	28
4.7	Závěr.....	29
5	Profesiografický rozbor učitele	29
5.1	Kvalifikační požadavky na profesi dle zákona	30
5.1.1	Pedagogický pracovník.....	30

5.2	Kvalifikační podmínky pro výkon pedagogického pracovníka.....	30
5.2.1	Učitel praktického vyučování.....	31
5.2.2	Odborné požadavky pro výkon činnosti učitele praktického vyučování.....	32
5.2.3	<i>Učitel střední školy</i>	32
5.2.4	<i>Uznání splnění předpokladu odborné kvalifikace učitele druhého stupně základní školy nebo učitele střední školy</i>	34
5.2.5	Pracovní činnosti učitele praktického vyučování.....	35
5.2.6	Obecné dovednosti učitele praktického výcviku.....	35
5.2.7	Měkké kompetence, měkké dovednosti.....	37
6	Případová studie vybrané školy.....	38
6.1	Hlavní cíle případové studie:.....	41
6.2	Dotazníkové šetření, otázky:.....	41
6.3	Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	42
6.4	Závěr:.....	46
7	Písemná příprava na vyučovací jednotku.....	47
7.1	Příprava na vyučovací hodinu: Obvazová technika.....	48
7.2	Přílohy:.....	51
7.2.1	Test č. 1 – pro učitele / správné odpovědi.....	53
7.2.2	Test č. 2 – pro žáky.....	54
7.2.3	Test č. 3 – pro žáky SPU.....	55
7.2.4	Sebehodnocení žáka: dokresli emoji.....	56
8	Závěrečná reflektivní úvaha o studiu.....	57
9	Soupis použité literatury.....	59
10	Seznam tabulek.....	64
11	Seznam grafů.....	64

12	Seznam použité literatury	64
----	---------------------------------	----

1 Předmluva

„Cílem vzdělání a moudrosti je, aby člověk viděl před sebou jasnou cestu života, po ní opatrně vykračoval, pamatoval na minulost, znal přítomnost a předvídal budoucnost.“ — Jan Amos Komenský¹

Dlouho jsem rozmýšlela, které z nabízených témat vyberu jakožto svou závěrečnou práci. Mnohé se zdály být zajímavými, ale nakonec jsem se rozhodla pro zpracování vlastního profesního portfolia. Možná trochu i jako osobní ohlédnutí za dosavadními úspěchy pro které jsem se rozhodla, ne příliš dlouhou dobu nazpět. Vše, co ve své práci uvádím je pro mě zkušeností, kterou bych i nadále chtěla rozvíjet. A to nejen studiem získané dovednosti, vědomosti a zkušenosti, ale zejména praxe v oblasti školství a bez pochyb i předané zkušenosti některých svých kolegů, kteří jsou mi vzorem. Téma bylo pro mě i jakousi volbou sebereflexe, snad i motivací pro další pedagogickou etapu. Není to mnoho let, co jsem se rozhodla ze své původní profese fotografky, odejít a zcela změnit profesi. Po mateřské dovolené, která trvala dostatečně dlouho na to, aby se vývoj a technologie fotografie stal i pro mě již nezajímavou. To, co pro mě dělalo fotografie kouzelnými a originálními, se vlivem digitalizace v krátkém časovém úseku stalo fádním a z mého pohledu neprofesionálním. Tehdy, pro mě v nové roli matky, jsem měla dostatek prostoru pro to, sledovat vývoj dítěte spolu s jejich úspěchy i neúspěchy. Vše se pro mě stalo výzvou. Naskytla se mi i možnost pracovat ve školním prostředí jako asistent pedagoga. Do zaměstnání jsem to měla pár set metrů a jako maminka jsem ocenila i pracovní dobu. Nakonec jsem zjistila, že činy pro mě viditelně nemožné, se staly možnými. Otevřela jsem tak dveře do své budoucnosti. A jak už se zmiňuji výše, i tato pro mě netradiční forma závěrečné práce je mou sebereflexí a motivací pokračovat na této cestě dál. K získání kvalifikace pro výkon povolání pedagoga je požadováno dojít do cíle. Nyní mohu poprvé zhodnotit svou dosavadní profesní odbornou i pedagogickou kariéru.

¹ <https://citaty.net/autori/jan-amos-komensky/>

Začínala jsem na základní škole jako asistentka pedagoga, později i jako vychovatelka. Po zkušenostech s mnoha kolegy a jejich výukou jsem nabyla dojmu, že mnozí nejsou z mého pohledu profesionálové. Setkala jsem se s integrací a inkluzí. Trend současného školství nabízí mnoho možností, konkrétních opatření a postupů, které mohou zlepšit i těm nejsložitějším žákům vstup do života. Uplatnění na trhu práce či pracovního procesu, který je podmíněn získáním kompetencí pro výkon svého povolání. Tato cesta je pro mnohé z nich snadná, pro některé složitější a někdo si touto cestou projde přes složité překážky ještě s dalšími problémy. Na jejich osobnosti působí mnoho faktorů jak se strany pedagogů, tak jejich vychovatelů, zákonných zástupců, nakonec i vrstevníků. Pokud tato kooperace není funkční, celý proces pak může být složitou cestou pro všechny.

V roli asistentky jsem se setkala se žáky s různými projevy poruch učení. Nakonec jsem došla k závěru, že většina z nich má hlubší nebo dlouhotrvající problémy ve vzdělávání vlivem nesprávného vedení při nápravě poruch učení, potažmo ve výchově v domácím prostředí. Že pomoc těmto žákům není dostatečná k tomu, aby došlo k efektivní a rychlejší nápravě, nebo alespoň k jejich potlačení. Profese učitele je náročná a klade vysoké požadavky na pracovníky. A to bez ohledu na věk. Pokud je pedagog sám o sobě osobností empatickou, má odvalu vzít roli pedagoga jako pomáhající i přes některé nevýhody, vědomě přijme odpovědnost za svou práci v podobě formování naší mladé generace, může pak být velmi úspěšným. Což z mého pohledu jasně vystihuje i výše uvedený citát Jana Ámose Komenského: *„Cílem vzdělání a moudrosti je, aby člověk viděl před sebou jasnou cestu života, po ní opatrně vykračoval, pamatoval na minulost, znal přítomnost a předvídal budoucnost.“* — Jan Amos Komenský²

Hlavním tématem mé bakalářské práce je komunikace. Zmiňuji se o komunikaci jako takové, a možných problémech v ní. Komunikace neměla doposud v mém životě až takový význam, jako v posledních letech. Z vlastních opakovaných zkušeností mohu potvrdit, že právě komunikace a její způsob je klíčovým problémem mnoha generací. A to bez ohledu na profesi. Naopak, v roli pedagoga, nebo vedoucího pracovníka pedagogického sboru, považují komunikaci a její umění jako stěžejní dovednost k této profesi. Škola je

² <https://citaty.net/autori/jan-amos-komensky/>

komunikační centrum pro všechny její účastníky a není možné, aby právě v této profesi selhávala.

2 Profesionální strukturovaný životopis

Osobní údaje

Jméno a příjmení: Monika Malíková
Datum narození: 7. 12. 1974
Bydliště: Kostelec nad Labem 277 13, Janáčkova 1005
E – mail: monikamalikova@centrum.cz
Telefon: 723070591

Vzdělání:

2021 – dosud **VŠ Pedagogická fakulta, Karlova Univerzita**
obor – UPVOV, Magdaleny Rettigové 4, Praha 1, 110 00
2008–2016 **SŠ hotelového provozu – Pod Balkánem 599, Praha 9, 190 00**
obor podnikání, zakončeno státní maturitní zkouškou
1989–1992 **SOU Hloubětín – Hloubětínská 26, Praha 9, 190 00**
obor fotograf, zakončeno výučním listem

Pracovní zkušenosti

2023 - dosud **ZŠ Bezno, Bezno 249 29, Školní 242**
Učitelka 1. i 2. stupně
2018–2023 **ZŠ T. Stolzové, Kostelec nad Labem, nám. Komenského 288**
Asistent pedagoga, vychovatelka ve ŠD

2001–2018	KODAK Foto s. r. o. , Praha 6, Vítězné náměstí 2/577 Foto laborant, prodavač Vedoucí Foto KODAK, Praha 6, Bělohorská 87
2000-2001	E – Foto s. r. o. , Praha 4, Korunní 104 Foto laborant, prodavač
2000-2000	Foto – World spol. s. r. o. , Praha 4, Korunní 104 10100 Foto laborant, prodavač
1994–2000	Q Foto , Praha 4, Valtínovská 4 140 00 Foto laborant, prodavač
1993-1994	Živnostenský list , Hostivice Česká 843 253 01 Výroba brašnářských a kožených výrobků
1992–1993	fa PATRON , Praha 10, Hradešínská 55 Administrativní pracovník

Jazykové znalosti: Anglický jazyk: úroveň B1

Počítačové znalosti: MS Word, MS Excel, Power Point

Řidičské schopnosti: oprávnění skupiny B

Certifikáty, školení, osvědčení:

7. 3. 1995 - Sony Czech spol. s r. o. Pobřežní 3, Praha 8, 186 00

Prodejce Sony

3. 5. 2018 - Člověk v tísni, o. p. s., akreditace č.j.: MŠMT – 25420/2017-1

Principy nezraňující komunikace ve škole – rozsah 8 hodin

7. 6. 2018 - Člověk v tísni, o. p. s., akreditace č.j.: MSMT – 22413/2017-3-827,

rozsah 50 hodin

Asistent pedagoga pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí

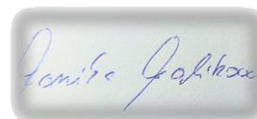
7. 10. 2019 - Akreditované školení v rámci školy, Jitka Michnová

Akreditace č.j.: MŠMT – 28324/2017-2-1164, rozsah 8 hodin

Nebojme se učit jinak, aneb matematika na 1. stupni ZŠ

Zájmy a záliby:

Jsem velmi pozitivní a komunikativní člověk. Ráda pracuji s lidmi a v posledních letech mě velmi naplňuje práce s dětmi. Jsem člověk se smyslem pro humor. Dokážu naslouchat a pokud je potřeba, ráda přiložím ruku k dílu i při pomoci v mnoha jiných profesích. Volný čas trávím s rodinou a přáteli. Ráda jezdím na kole, in line bruslích, plavu a ze zimních sportů mám nejraději sjezdové lyžování. Aktuálně pracuji jako učitelka na základní škole a ve své profesi jsem na konci svého prvního stanoveného cíle, kterým je ukončení bakalářského studia na vysoké škole. Aktivně naslouchám a učím se novým metodám výuky, což mě nadále motivuje a dovoluje mi to tak uvažovat o pokračování v dalším osobním rozvoji vzdělávání.

Kostelec na Labem 9. 7. 2024

Monika Malíková

3 Odborná esej

3.1 Komunikace jako předpoklad správné domluvy

Nad otázkou, jakou kvalifikaci musíte mít, abyste mohli pracovat s dětmi a být tak jejich kvalitními průvodci, jsem se zamyslela. Odpovědi jsem čerpala na mnohých místech, ale nejvíce odpovědi jsem našla v knize *Jak budovat dobrý vztah mezi učitelem a žákem*.³ Některé pasáže z této knihy, které mi přišly zajímavé, popíšu níže.

Správným průvodcem dětí může být člověk, který splňuje dvě základní dimenze. Účinnou komunikaci a předchozí zkušenost. Zkušenosti lze ale nabýt pouze věkem, takže v tomto ohledu lze předpokládat, že je to delší proces. Komunikační dovednosti si lze ale vypěstovat. Komunikátorem se člověk nestane tím, že má jazyk a rozum. Obě tyto složky jsou v komunikaci nezbytné a důležité. Komunikátor musí být zejména dobrý naslouchač. Dále pak předávat jasná a pregnantní sdělení. Pokud je komunikátor obratný, dá se to považovat za bonus. Komunikace s dětmi se ale velmi snadno může zkomplikovat v momentě, kdy komunikátor nehovoří jasně a srozumitelně. A to s ohledem nejen na kognitivní funkce mezi komunikátory ale i s ohledem na věk. Komunikace má osm jasných pravidel, která vyžadují od každého komunikátora jistou dávku trpělivosti a píle.

Prvním pravidlem je správně sledovat mluvčího – **naslouchat**. Dát svým nasloucháním, sledováním mluvčímu najevo, že ho posloucháte. Neverbálně s podněty verbálních projevů. Přitakávat a udržovat oční kontakt. Tak dáváte najevo, že jste „s nimi“. V případě dětí je potřeba tuto komunikační dovednost pěstovat od útlého věku.⁴

Druhým předpokladem pro správnou komunikaci a pravidlem, je umění **parafrázovat mluvčího**. Konkrétně jde o umění vlastními slovy vyjádřit, co jste slyšeli, tedy parafrázovat. Ale v komunikaci není vždy nutné vše parafrázovat. Děláme to tehdy, pokud si chceme přijímanou informaci ověřit, zda jsme správně porozuměli. S tím související

³ KARNIS, Michelle. *Jak budovat dobrý vztah mezi učitelem a žákem: zásady a cvičení*. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-032-4.

⁴ KUTÁLKOVÁ, Dana. *Vývoj dětské řeči krok za krokem*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. *Pro rodiče*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3080-6.

a plně navazující pravidlo je **reflektovat pocit mluvčího**. Takováto dovednost dokáže být velmi obtížná. V této dovednosti je dobré být zároveň empatickým člověkem. Správná komunikační technika ve spojení s empatií může dovést komunikaci na vyšší úroveň. Jde konkrétně o techniku zvanou zrcadlení⁵, která může proces komunikace dovést až k důvěrnějšímu vztahu mezi komunikátory. Výsledek bude vždy závislý na tom, jak dokážete sdělovat své pocity slovy. Reflektovat pocity v komunikaci je potřeba vnímat jako osobní názor, ale lze se v interakci komunikátorů podělit i o svůj prožitek. Taková technika v komunikaci, lépe řečeno strategie, snímá například z dítěte obrovský problém, kterým je tíha vysvětlování. Umožní nám bezpečnou reflexi svých emocionálních pocitů. Tato metoda bývá zejména v komunikaci s dětmi velmi účinná. Pochopení, sdílení a reflexe, ze kterého vzejde jasné a prosté sdělení. Čtvrtým nejčastějším pravidlem může být **shrnutí obsahu** rozhovoru do hesel. Což je důležité zejména pro kontrolu dohod, úmluv, nebo seznamu úkolů. Jde o kontrolu faktů, zda si obě komunikační strany porozuměly. V roli pedagoga je tato schopnost komunikace nesmírně důležitá a velmi často používaná.

Naslouchat, umět parafrázovat, poskytnout pocitovou reflexi, a shrnout obsah mluvčího, jsou základní komunikační dovednosti, které by výrazně zvýšili kvalitu každodenních interakcí mezi lidmi. V základu by mohla postačit jen čtyři pravidla, ale pokud chceme svou komunikační dovednost posunout na vyšší úroveň je potřeba umět ještě jiné.

Otevírejte se v roli vychovatele jen tehdy, pokud příjemci vaše sdělení bude prospěšné. Tak zní pravidlo páté a hovoří o tom, že **otevřít se** druhému člověku znamená především odhalit své soukromí, mluvit o sobě. Tento způsob není ale vhodný pro pomáhající interakci v roli vychovatele a vychovávaného. Tento vztah je potřeba budovat na důvěře, podpoře a povzbuzení. Pomáhat tak posluchačům, zejména dětem, aby si pomohly samy. Naučit je správný způsob komunikace. **Interpretace chování** je další způsob komunikace. Dá se vnímat i jako intuice. Povšimnutí na druhém člověku v procesu komunikace, že je něco jinak. Může jít například o známku nemoci, bolesti, barvy kůže, projevů nervozity atd. V tomto způsobu komunikace je důležité zvládnout přístup. Upozornit na detaily které vás

⁵ LOŠŤÁKOVÁ, Olga. *Empatická a asertivní komunikace: jak zvládat obtížné komunikační situace*. Praha: Grada, 2020. ISBN 978-80-271-2227-1.

zaujali na úvod komunikace, a citlivě je posluchači sdělit. Např. „Evo, když jsi přicházela do třídy, vypadala si jako bys měla nějaké starosti, napadlo mě, jestli jsi dokonce neplakala. Rozhodla jsem se, že ti asi není úplně dobře, dnes tě tedy nebudu vyvolávat.“ Jde o jakýsi proces filtrování a mnohdy nabudí důvěrnější vztah mezi učitelem a žákem.

Příliš se nevyptávat. Nejčastější komunikační technika, která může přinést spoustu informací ale sporné výsledky. V této technice se používají otevřené a uzavřené otázky. Dobrý komunikátor dokáže formulovat otázky tak, aby získal hodně informací za krátkou dobu. Dobrý komunikátor také bez problémů dokáže přimět děti, aby se rozpovídaly. Pro některé děti jsou dlouhé rozhovory a mnoho otázek hrozbou. Zejména pokud takové otázky klade osoba, která s nimi ještě nenavázala vztah. Děti dokáží snadno dedukovat při komunikaci. Dokážou vás sledovat a dají vám přesně takovou odpověď, jakou očekávají. Vůči otázkám se staví mnoho dětí nedůvěřivě, pravděpodobně proto, že se jich ptáme až příliš a často nerozumně. Na otázku „jak ses dnes měl?“ „Co bylo ve škole?“ Čím rozmanitější a strategičtější bude váš dialog, tím větší je pravděpodobnost úspěchu v komunikaci. Na otázky neklást velké nároky. Posledním pravidlem komunikace je **poskytování zpětné vazby**. Znamená konfrontaci mezi mluvčím a posluchačem. Mnoho lidí má z této metody strach. Vyvolává v některých i potenciál konfliktu. Zpětná vazba je důležitá zejména při úspěchu, je potřeba ji ale využít i v neúspěšných situacích. Nevyslovené, nebo zamlčené skutečnosti v delším časovém úseku, přinášejí většinou negativní důsledky. Pro nás jako pedagogy je zpětná vazba. Zejména pak konstruktivní zpětná vazba, nezbytná v každém vztahu.

3.2 Chyby v procesu komunikace

Chyby v procesu komunikace⁶ vedou k chybám, zkreslení, špatným závěrům, jsou na závalu nejen vzájemným vztahům, ale i výkonnosti a výsledkům firmy, oddělení, týmu, jednotlivců. Vyplývají z nesprávného poznávání lidí, z problémů mentální filtrace, z nedostatečných komunikačních schopností, z použitého stylu řízení atd.

⁶ MULLER, Marie-France. *Jak překonat strach z vystupování na veřejnosti: tajemství úspěšné komunikace. For life*. Praha: Pierot, 2009. ISBN 978-80-7353-143-0.

Konkrétní chyby v komunikaci: **neptáme se, neklademe otázky, nezjišťujeme.** Základním problémem při jakékoliv komunikaci je, že se málo ptáme, málo se zajímáme o situaci, názory, potřeby a zájmy druhé strany. Zvláště v obtížných situacích, pokud s námi druhá strana není zajedno, má výhrady, námitky apod., je otázka tou nejlepší obranou i způsobem, **jak druhou stranu přesvědčit** o svém názoru, postoji. Rovněž na nepříjemné či komplikované otázky komunikačního partnera není radno hned reagovat a je lépe si nejdříve otázkou ověřit, co má na mysli.

3.3 Efektivní přístupy v komunikaci

Pamatujme si: základem dobré, **efektivní komunikace** je umění se správně a včas zeptat. Tím se vyhneme celé řadě komunikačních nedorozumění a patovým situacím. **Nenasloucháme aktivně.** Fakt, že jsme v obdobné situaci či od shodného člověka něco podobného již opakovaně slyšeli, není důvodem vypnout „příjem“, skočit druhému do řeči nebo dokonce se věnovat něčemu jinému. **Komunikace** je výměna názorů za účelem dosažení nějaké shody či souhlasu. Těžko k tomu může dojít, pokud sice aktéři na sebe mluví, ale nenaslouchají si. Co to znamená „**aktivně naslouchat**“? Verbálně i neverbálně dávejme najevo svůj zájem o to, co říká druhá strana. Pravděpodobně náš zájem zaregistruje a bude ochotná nám toho více sdělit. A pokud se tak bude chovat i náš komunikační partner, poskytneme si velké množství užitečných informací, na jejichž základě dosáhneme porozumění či shody.

Nevhodně reagujeme „řečí těla“, nesledujeme neverbální signály⁷ komunikujících partnerů. Často naše „nepotlačená“ řeč těla prozradí naše pocity, z nichž může druhá strana odvodit důležité závěry pro další jednání. Naopak my nezachycujeme a nevyužíváme podvědomé **neverbální signály** druhé strany. Ztrácíme tak důležité informace, které nám mohly včas naznačit, že jdeme nesprávným směrem nebo narážíme u komunikačního partnera na problém, který musíme nejdříve vyřešit, abychom se mohli dohodnout. Někdy totiž zbytečně ztrácíme čas tím, že se urputně snažíme najít

⁷ ČERNÝ, Vojtěch. *Řeč těla: [neverbální komunikace pro obchodníky i pro běžný život]*. 2. vyd. Brno: Edika, 2012. ISBN 978-80-266-0124-1.

shodu či souhlas tam, kde to není principiálně možné, kde zájmy a potřeby obou stran jsou natolik odlišné, že nelze v dané situaci překlenout hlubokou názorovou a postojovou propast. V takovém případě je skutečně lepší si říci, že za daných podmínek se nelze dohodnout a jednání ukončit. Vyjádřit vlastní názor a stát si za ním. **Snažíme se „přebít“ argumenty, soustředíme se na vymýšlení argumentů.** Často tradovaný omyl je, že základem úspěchu jednání je argumentace. Proto veškeré úsilí vynakládáme na promýšlení pádných argumentů a málo se zabýváme tím, jak daný argument odpovídá zájmům a potřebám druhé strany a zda je pro ni naše **argumentace** významná, spojená s užtkem, který očekává.⁸ Argumentace vede k proti argumentaci a střet argumentů míří častěji ke **konfliktu** než k vzájemnému porozumění a shodě.

Neověřujeme, zda rozumíme správně. Nerozumíme, nebo si nejsme jisti, že informaci, kterou pronáší druhá strana, rozumíme? Není nic lehčího než se zeptat, ověřit (například formou parafráze), že jsme vše správně pochopili. Proč to někdy neděláme? Bojíme se, aby si druhá strana nemyslela, že jsme hloupi, nechápaví. Jde o zbytečné obavy. Tím, že si ověřujeme správnost přijaté informace, dáváme komunikačnímu partnerovi najevo zájem o to, co říká a povzbuzujeme jej k rozšíření či prohloubení informací.

Podsouváme své názory, domněnky, manipulujeme. Nevnučujeme své argumenty druhé straně, zvláště pak ne formulacemi typu: „Přeci byste nechtěl, aby...!“, „To ale nemyslíte vážně!“, „Všichni přece víme, že...“. Vždy je lépe se zeptat: „Chcete...?“, „Myslíte, že...?“, „Víte, že...“ apod. Zvláštním typem **manipulativního tlaku** na komunikačního partnera je **citové vydírání**, ke kterému se často uchylují lidé, kteří si myslí, že dohoda je jen věcí vztahu a uniká jim racionální meritum jakékoliv dohody mezi lidmi. Příklady: „To mi přeci po tolika letech nemůžete udělat“ „Přece bys nechtěl všechno zničit“ „Víš, že bys ji tím mohl vážně ranit?“, ale i „Kdo jiný než ty, by to mohl zvládnout“. Zneužívání emocí, strachu, ale i vděku, se v komunikaci dlouhodobě nevyplácí. **Nechováme se vstřícně, nejsme empatičtí.** Neberme druhou stranu jako protivníka. Je to kolega, partner, i když má pochopitelně zájem získat od nás co nejvíce za co nejméně hodnot, které s námi smění. I když není dobré při komunikaci zneužívat **emoce**, citově

⁸ WIEKE, Thomas. *Problémové rozhovory v zaměstnání: jak se naučit správně a úspěšně komunikovat. No problem!* Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1685-2.

i jinak vydírat, je naopak dobré projevit empatii. **Empatie** je součástí **asertivního typu komunikace**. Vcítění se do „kůže“ komunikačního partnera podporuje hledání souladu či oboustranného souhlasu. **Vedeme dlouhé monology**. Pro jednání s kolegy i partnery často platí, že „méně někdy znamená více“. Mluvme věcně, fakticky, stručně. Dlouhé „chození kolem horké kaše“, obcházení problému, který chceme řešit, zbytečné řečnické „meandry“ ztěžují dohodu a někdy se dokonce časový faktor stane tím, co dohodu znemožní, odloží. A na závěr si připomeňme, že špatná komunikace nejenže vede k nedohodě a možná i k nedorozumění či konfliktu, ale také nás stojí čas. **Chyby v komunikaci** jsou jedním ze tří největších „žroutů“ našeho času. **Trénovat se v komunikaci** se nám rozhodně vyplatí. Naš pracovní i osobní život bude přinášet více potěšení a méně nepříjemností.

3.3.1 Neverbální komunikace⁹

Chcete-li působit soustředěně a dát najevo svůj zájem, měli byste se vyhnout **podupávání, cvakání perem, kreslení si, hraní s nehty nebo vlasy, škrábání, poklepávání prsty o stůl** apod. – Divoká gesta. Komunikovat s použitím rukou a paží je přirozené, neměli byste to však přehánět.

3.3.2 10 chyb v neverbální komunikaci¹⁰

Chyby v neverbální komunikaci si často neuvědomujeme, mohou však mít negativní dopad na vztahy s ostatními. Článek proto radí, čemu se vyvarovat.

- **Uzavřené tělo.** Ať už budete sedět, nebo stát, vaše tělo by mělo být uvolněné a otevřené. Nekřížte ruce ani nohy. Působili byste pak dojmem, že něco skrýváte.
- **Zatřáté pěsti.** I v tomto případě platí, že uzavíráte své tělo. Navíc působíte agresivním dojmem. Dlaně by měly být otevřené.
- **Podávání ruky.** Snažte se být tím prvním, kdo podá ruku, nedělejte to však násilně. Nebuďte nervózní. Vaše ruce by měly být suché, pravidelně si je proto myjte nebo otírejte.

⁹ BALKÓ, Ilona. *Verbální a neverbální komunikace v českém jazykovém prostředí*. Ústí nad Labem: [Univerzita Jana Evangelisty Purkyně], 2008. ISBN 978-80-7414-087-7.

¹⁰ <https://www.educity.cz/kurzy-na-miru/marketingove-kurzy-id-551202?topic=281>

- **Postoj.** Špatné držení těla ukazuje za bázlivost nebo lenost. Každopádně nevzbuzuje důvěru. Držte, proto rovná ramena, zatažené břicho a snažte se vzpřímeně i sedět.
- **Svrašťování obočí.** Tento výraz vzbuzuje v lidech pocit opovržení a zmatku. Snažte se proto spíše otevírat oči, když někdo řekne něco zajímavého. Váš obličej by měl být co nejotevřenější.
- **Uhýbání očima.** Udržujte oční kontakt. Neznamená to upřeně hledět do očí bez přestávky, pohled je však třeba vracet, abyste u druhé strany vzbudili pocit, že jste upřímní a nic neskrýváte.
- **Agresivní přikyvování.** Nervozita někdy způsobuje, že při souhlasu příliš rychle pokyvujeme hlavou. Řeč těla by přitom měla být pomalá a nepřipomínat záchvat.
- **Ošívání.** Chcete-li působit soustředěně a dát najevo svůj zájem, měli byste se vyhnout podupávání, cvakání perem, kreslení si, hraní s nehty nebo vlasy, škrábání, poklepávání prsty o stůl apod.
- **Divoká gesta.** Komunikovat s použitím rukou a paží je přirozené, neměli byste to však přehánět. Větší gesta používejte pouze pro zdůraznění.
- **Vyrušení.** Měli byste se vždy soustředit na jednání, kterého se účastníte. Nenechte se vyrušit ničím nevýznamným.

3.3.3 Chyby v komunikaci verbální

Chybná komunikace vede ke špatnému závěru, poškozuje vztahy, snižuje výkonnost člověka a jeho výsledky, tvoří trauma a bolest (psychicky).

Časté chyby:

- Neptáme se, neklademe otázky, nezjišťujeme
- Nenasloucháme aktivně
- Snažíme se najít za každou cenu shodu
- Snažíme se „přebít argumenty“
- Neověřujeme si, zda si rozumíme
- Podsouváme druhému své názory, domněnky – manipulujeme
- Nejsme empatičtí
- Vedeme dlouhé monology

3.3.4 Chyby v komunikaci neverbální

- Nevhodně reagujeme „řečí těla“
- Uzavřené tělo
- Zatažená pěst
- Podávání ruky
- Postoj
- Svrážování obočí
- Uhýbání očima
- Agresivní přikyvování, výsměšné kývání, arogance
- Divoká gesta

3.4 Vývoj řeči¹¹

Známa definice „*jazyk dokáže hýbat celým tělem, stejně tak tělo dokáže hýbat jazykem*“

Je potřeba tedy vnímat tělo jako celek a nepodceňovat žádnou patologii, změnu, či nedostatek ve vývoji. Vnímat musíme tělo, duši i mluvidla. Vše je vzájemně a dokonale propojeno, jedno bez druhého plně nefunguje, jedná se o velký spletenec dovedností, vzájemně se podporujících. Vývoj řeči začíná **před řečovým obdobím**. prvním projevem hlasu je křik dítěte po porodu, čímž samo i vyjadřuje náladu a potřeby dítěte. 6. týden vývoje začíná broukání, jednoduché zvuky, hučení přechází později ve žvatlání. Žvatlání je už možné považovat za nápodobu slov, propojené s emocemi, motivuje dítě k další komunikaci, kterou je potřeba podporovat. Další je tzv **řečové období**. Běžně je považováno za normu, že jednoleté dítě umí jednoslovné věty, dvouleté dítě umí dvojslovné věty, tříleté umí ve větě použít tři slova, a dále se řeč rozvíjí rapidní rychlostí v souvislosti se zkušenostmi, motivací a intelektem. Řeč by měla být plně rozvinuta do 5 roku života. A to nejen v počtu slov (slovní zásoby), ale především v jejím porozumění, chápání významu slov, správnou výslovností, až na některé výjimky, jejichž nedostatky a nedokonalosti jsou v tomto věku ještě považovány za normu. Například hláska „Ř“

¹¹ KUTÁLKOVÁ, Dana. *Vývoj dětské řeči krok za krokem*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. *Pro rodiče*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3080-6.

Stručný popis vývoje artikulace v závislosti na věku dítěte¹²

Tabulka č. 1: Vývoj artikulace dle věku

Věk	Rozvoj slovní zásoby	Vývoj výslovnosti
Do 1 roku	Rozumí pokynům a začíná opakovat slova která slyší, používá zkrácené verze slov, slabiky	M, B, P A, E, I, O, U, D, T, N, J
Do 2,5 let	Tvoří jednoduché věty. Ptá se „co je to“ Rozšiřuje slovní zásobu – intelekt	K, G, H, CH, V, F OU, AU
Do 3,5 let	Rozšiřuje slovní zásobu, mluví v jednoduchých smysluplných větách. Začíná se tvořit verbální paměť. Ptá se „proč“	Zvládá artikulačně N, D, T, L Bě, Pě, Mě, Vě
Do 4,5 let	Dokončuje se gramatická stavba vět, věty dávají logickou posloupnost, vědeckost, chápe děj a umí ho převyprávět po svém	Ň, Ď, Ť, vyvíjí se ještě Č, Š, Ž
Do 6,5 let	Chápe už složité děje, má velkou slovní zásobu, zvládne gramaticky i složitější větu jako souvětí, vypráví srozumitelný příběh.	C, S, Z, R, Ř, a kombinace ČŠŽ a CSZ

Vlastní šetření

3.5 Oslabení v oblasti řeči a poruchy

Jedná se o poruchy řeči, které mohou být různě nápadné a závažné. Nejčastější z nich jsou:

Opožděný vývoj řeči

Takový vývoj může být ovlivněn genetikou, nelze jej tedy ovlivnit. Dítě má dobře vyvinuté porozumění, chápe význam slov, dobře rozvinutou motoriku i hru. Po narození do jednoho roku života prochází vývoj řeči obrovskou změnou. Dítě sice používá jednoduchá slova, slabiky, avšak tato krátká slova mají pro dítě význam celé věty. Někdy se může stát, že se vývoj řeči opozdí. Je třeba hledat příčinu (genetika, porucha sluchu, ment. retardace, postižení hybnosti, postižený řečový orgán aj). Může se jednat o tzv. prodlouženou fyziologickou nemluvnost = genetickou. I přesto by mělo dítě podstoupit odborné vyšetření u foniatra, klinického logopeda, případně vyšetření ORL a oftalmologem. Tato odborná

¹² KUTÁLKOVÁ, Dana. *Vývoj dětské řeči krok za krokem. 2.*, aktualiz. a dopl. vyd. *Pro rodiče*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3080-6.

vyšetření by měla vyloučit sluchové poruchy, poruchy CNS, poruchy zraku, intelektu, různé vady na mluvidlech (rozštěpy patra, rtu)

3.6 Závěr

Komunikace jako předpoklad správné domluvy. Tak zněl název této kapitoly, a tak zároveň zněla v duchu i má otázka, zda lze skutečně správnou komunikací dosáhnout správné domluvy. Po zvládnutí všech komunikačních předpokladů, dovedností a komunikačních chyb, kterým je potřeba se vyvarovat jsem dospěla k názoru, že komunikace je dovednost, kterou je potřeba pěstovat již od útlého věku a trénovat i v případě problémových situací. Naučit se tak komunikaci využít jako prostředek nejen k podávání informace pozitivní ale i k obraně. Nebát se jí. Komunikace slouží ve škole od nepaměti jako zdroj informací a podpora kognitivních funkcí. Správně komunikovat je potřeba ale zároveň v osobním životě, neboť jsme to právě my, nejen pedagogové, ale zejména rodiče, kteří své děti učí komunikovat a připravují je tak na další životní etapy. Ne vždy se ale podaří komunikovat samotným rodičům jako vzor svým dětem, a je potřeba v této oblasti pomoci například odborníky. Problémy v komunikaci mohou nastat i následkem vývojových vad mluvidel, intelektu, genetických poruch, nebo následkem úrazu. V takovém případě je nutné se zaměřit na správnost komunikace prostřednictvím odborných pracovišť. Správné komunikaci se lze naučit, měli bychom takovou možnost každý využít.¹³

¹³ MULLER, Marie-France. *Jak překonat strach z vystupování na veřejnosti: tajemství úspěšné komunikace. For life*. Praha: Pierot, 2009. ISBN 978-80-7353-143-0.

4 Konspekt knihy

BENDL Stanislav, Jaroslava HANUŠOVÁ a Marie LINKOVÁ.
Žák s problémovým chováním: cesta institucionální pomoci. Praha: Stanislav Juhaňák – Triton, 2016.
ISBN 978-80-7387-703-3.

Prof. PaedDr. Stanislav Bendl, Ph.D. je český pedagog a vysokoškolský profesor. Od roku 1994 působí na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Zabývá se obecnou a sociální pedagogikou, teorií výchovy a pedeutologií. K jeho tématům patří problematika kázně a autority ve výchově. Věnuje se též otázkám pedagogické praxe a koncepci učitelského vzdělávání. Je autorem mnoha publikací o školní kázni.

PhDr. Jaroslava Hanušová, Ph.D.

Od roku 2003 působí na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. jako vysokoškolský pedagog. Má zkušenosti s prací v sociálních službách, aktuálně se věnuje sociální práci v tísňové péči. Je autorkou řady odborných textů a knih.

PhDr. Marie Linková Ph.D.

Zabývá se pedagogicko-psychologickou diagnostikou a poradenstvím. Působí též jako psycholožka v pedagogicko-psychologické poradně

Kolektiv tří autorů, uznávaných akademických pracovníků Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy se rozhodli, sepsat publikaci *Žák s problémovým chováním*, která by měla být oporou pro pedagogy, jako manuál, krok za krokem, jak postupovat v jednání s neukázněným až problémovým žákem. Přehledně poskytují informaci i tom, jak navazují na sebe instituce a jednotlivé kroky při řešení konfliktů. Jedná se o postupy, které se týkají problémových žáků spíše na obecné rovině. Ve své knize ale doporučují i další možnosti, jak postupovat a na koho se obrátit v případě hlubšího zájmu o tuto problematiku, kde je možné nalézt jak pedagogický, tak právní pohled sociálně patologických jevů u dětí a mládeže. Kniha má 108 stran, je členěná do tří kapitol: škola, instituce spolupracující se školou a soudnictví ve věcech mládeže. Výběr této knihy jsem

volila zcela záměrně, neboť se domnívám, že mnozí pedagogičtí kolegové vyjma výchovných poradců a školních preventistů nemají ponětí o tom, jaký je správný postup při řešení konfliktních situací a mnozí takový postup podceňují. Myslím, že by tato publikace měla být z mého pohledu povinnou četbou pro každého pedagoga.

4.1 Obsah:

1. Škola
2. Instituce spolupracující se školou
3. Soudnictví ve věcech mládeže

4.2 Škola

První část a kapitola knihy popisuje, hovoří o pedagogických pracovnících školy. O jejich povinnostech, právech, činnostech, dodržování předpisů, zásad a povinností, školního řádu, kázně a bezpečnosti a dalších faktorů. Pedagogičtí pracovníci podle čl. 6 odst. 3, pracovního řádu 2001, konají přímou vyučovací činnost, nebo přímou výchovnou činnost a práci s touto související (dozor nad žáky, spolupráce s ostatními pedagogickými pracovníky, s výchovným poradcem, se školním metodikem prevence, spolupráce se zákonnými zástupci rodičů). **Učitel** v praxi běžný řetězec nekázeň žáka-> učitel-> rodiče-> třídní učitel-> výchovný poradce-> metodik prevence-> ředitel -> instituce. I ve školní družině se setkáme s projevy nekázně stejně jako ve třídě (drzost, odmlouvání, nerespektování, nadávky, vulgární vyjádření). Platí zde stejná pravidla pro žáky jako ve třídě-dodržování školního řádu. **Vychovatelé** mají právo

a mohou oslovit ředitele školy o vyloučení dítěte ze školní družiny. **Asistent pedagoga** je pomocná ruka učitele, přidělena žákovi s podpurným opatřením. Osobní asistent = jde o sociální službu provozovanou MPSV, nejedná se o pedagogického pracovníka. V padesátých letech stanovil **povinnosti učitele, Pracovní řád pro učitele**'' Výňatek z článku 11:

4.3 Třídní učitel

- má vedoucí úlohu v mravní výchově žáků ve třídě
- dbá o pořádek ve třídě
- sleduje docházku do školy, chování a prospěch, usiluje o dodržování školního řádu
- vede třídní knihu, výkazy a ostatní agendu
- sleduje mimoškolní činnost třídy a dbá, aby se jejího rozvíjení zúčastnili i ostatní učitelé
- koordinuje a sjednocuje práci všech učitelů ve třídě (domácí úkoly, množství probírané látky)

4.4 Ředitel školy

- má v pravomoci udělit pochvalu a ocenění, ale také kázeňské postihy: Školný zákon (č. 561/2004, § 30 odst. 1 písm. a, c, d) se výchovnými opatření rozumějí, pochvaly, nebo jiná ocenění a kázeňská opatření“.
- Rozhoduje také o podmíněném vyloučení a vyloučením žáka ze školy.
- **Pedagogická rada** bývá 4x v roce. Projednává se zde prospěch a kázeň žáků. Během pedagogické rady může ředitel na základě rozhodnutí učitele udělit žákovi pochvalu, ocenění. Pedagogická rada projednává od udělení důtky ředitele školy až po 3. z chování na základě hlasování. Při přetrvávající nekázní je svolaná **výchovná komise**, která se skládá: **třídní učitel-> učitel-> výchovný poradce-> zástupce ředitele-> ředitel a rodiče s žákem** O průběhu je vždy veden písemný záznam.

4.5 Instituce spolupracující se školou

V této kapitole se můžeme dočíst o možnostech práci a pomoci žákům s problémovým chováním ve škole. V české republice není vymezen jeden resort pro ochranu dětí, ale několik a tím s vše komplikuje a prodlužuje.

- **Pedagogicko-psychologická poradna** poskytuje odbornou psychologickou a pedagogickou přímou péči, zabývají se dětmi od 3 let věku až do ukončení vyššího odborného vzdělání a s jejich rodiči.
- **Speciálně pedagogické centrum** se zabývá klienty se zdravotním postižením (mentálním, tělesným, sluchovým, zrakovým, poruchou autistického spektra aj.)
- **Středisko výchovné péče** poskytuje všestrannou péči o děti s poruchami chováním. Středisko spolupracuje s předešlými institucemi a dalšími orgány podílející se na prevenci rizikového chování a drogových závislostí.
- **Zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu:**
 - ✓ ústavní výchova
 - ✓ ochranná výchova
 - ✓ diagnostický ústav, jedná se o školská pobytová zařízení od 6 do 18 let věku
 - ✓ dětský domov = školské pobytové zařízení pro děti, o které se rodiče nemohou, nechtějí nebo nesmějí starat
 - ✓ výchovný ústav, má výchovnou, vzdělávací a sociální funkci

Všechna tato zařízení poskytují plné zaopatření dítěte (stravování, ubytování, oblečení, učební pomůcky a potřeby). Hlavním dokumentem, který upravuje ochranu dětí a mládeže v ČR je zákon č.359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

Sociálně-právní ochranu dětí zajišťují orgány sociálně-právní ochrany dětí. OSPOD. Sociální pracovník se stará o děti:

- ✓ vyžadující zvýšenou pozornost
- ✓ svěřené do výchovy jiné osoby
- ✓ utíkající od rodičů
- ✓ ohrožené násilím mezi rodiči
- ✓ požívající omamné látky, alkohol, páchající přestupky a trestnou činnost

- **Sociální kurátor**
pečuje o nezletilé mladistvé, mající vážné výchovné problémy (záškoláctví, alkohol, prostituce, útěky apod.). Spolupracuje se středisky: Probační a mediační služba, věznice, detenční ústavy pro mladistvé.
- **Sociální poradenství** = manželské a rodinné poradny, poradny pro oběti trestných činů a domácího násilí, sociálně-právní poradenství pro osoby se zdravotním postižením
- **Služby sociální prevence** zabraňuje sociálnímu vyloučení osob, které jsou ohroženy, v krizové sociální situaci, špatný způsob života, který vede ke konfliktu se společností: **telefonická krizová pomoc** – telefonický kontakt s klientem
- ✓ **azylové domy** = pobytová služba na přechodnou dobu: pro matky s dětmi, oběti domácího násilí, pro mládež, osoby v krizi, sociálně vyloučené osoby ze společnosti
- ✓ **domy na půl cesty** = pobytové zařízení na přechodnou dobu pro osoby mladší 26 let věku
- ✓ **kontaktní centra** = nízkoprahová zařízení zajišťující kontakt s osobami užívajícími návykové látky, cílem je zabránit zdravotním rizikům, které souvisejí s užíváním návykových látek
- ✓ **krizová pomoc** – využívají osoby, které se nacházejí v situaci ohrožující zdraví nebo život
- ✓ **nízkoprahová zařízení pro děti a mládež** – cílem je zlepšit kvalitu života dětem a mladistvým, nabízejí volnočasové aktivity a zlepšují podmínky života.
- ✓ **intervenční centra** (bílý kruh bezpečí), pro osoby ohrožené násilným chováním
- ✓ **dětská psychiatrická nemocnice** – poskytuje všestrannou péči dětem od 3 do 18 let věku pro děti s duševními poruchami, pracují zde: pedo-psychiatrii, psychologové, pedagogové, speciální pedagogové, vychovatelé
- ✓ **probační a mediační služba** = výkon alternativních trestů, po propuštění z vazby dohlíží na mladistvého

4.6 Soudnictví ve věcech mládeže

Řadu let byl na náš stát vyvíjen tlak na vznik **justice pro mladistvé**. Zákon o soudnictví ve věcech mládeže se zabývá dětmi ve věku 0-15 let a mladistvými ve věku 15-18 let, nepřiznává však ve věcech mládeže osobám mladším 15 let trestní odpovědnost. Mladistvý, který spáchá trestný čin se dopouští **provinění** a posuzuje se dle platného trestního zákoníku a řeší jej soud pro mládež. Ihned po sdělení obvinění: mladiství musí mít obhájce, v procesu je také OSPOD, prošetřující poměry, ve kterých mladistvý vyrůstal a zjištění, jak se choval před proviněním. Řízení ve věcech mladistvých může nařídít tři druhy opatření:

- ✓ **výchovná** – maximálně po dobu 3 let, dohlíží probační úředník sledující chování mladistvého v rodině. Může být nařízena účast na probačním programu s cílem naučit mladistvého chováním, podpořit sociální zázemí, urovnat vztahy. **Výchovná povinnost** může být nařízena bydlet s rodičem, nebo jiným dospělým zodpovědným za výchovu mladistvého. **Výchovná omezení** zakazují návštěvy určitých akcí, zařízení, nebo jiného nevhodného prostředí. **Napomenutí s výstrahou** je důrazné zdůraznění protiprávnosti činu mladistvého za přítomnosti zákonných zástupců.
- ✓ **ochranná** – ochranné léčení, zabezpečovací detence, zabavení věci, či jiné majetkové hodnoty, ochranná výchova
- ✓ **trestní** – **napomáhá** k vytvoření vhodných podmínek pro další vývoj mladistvého např. (obecně prospěšné práce, peněžité opatření).

Hlavní líčení u mladistvých probíhá bez veřejnosti s veřejně ohlášeným rozsudkem, bez určení totožnosti.

Řízení ve věcech dětí mladších 15 let

15leté dítě není trestně odpovědné, může mu soud uložit výchovnou povinnost, výchovné omezení. Napomenutí s výstrahou, zařazení do terapeutického, psychologického či jiného vhodného výchovného programu. Soud nadále sleduje výkon ochranné výchovy.

4.7 Závěr

Konspekt knihy *Žák s problémovým chováním*, byl pro mě velkým přínosem. Porozuměla jsem celému výchovnému systému naší společnosti. Je to pro mě obohacující souhrn, který by měl znát každý pedagog a jak jsem již v úvodu zmínila, měla by se stát povinnou četbou každého učitele. Činnost všech zařízení v rámci prevence a nápravy je v našem státě plně pokryta a systém jako takový je plně funkční. Rezervy jsou právě v koordinaci těchto institucí a organizací. Na pomoci při řešení konfliktních situací ve školách se podílí i mnoho neziskových organizací, církví a náboženských společností. Z vlastní zkušenosti musím podotknout, že problémoví žáci jsou ve školách ve většině případů předáni preventistům SPJ a výchovným poradcům. Třídní učitelé tak nemají příliš mnoho kompetencí ani dostačujících informací o řešení situace. Mnohdy ani znalosti jaké je řešení SPJ, a to může být důvod, proč problémoví žáci mají možnost své chování navenek projevovat stále častěji a s větší odvahou, že budou úspěšní, než budou odhaleni. V tomto ohledu by mohla být pedagogická veřejnost ještě více vzdělávána.

5 Profesiografický rozbor učitele

Profesiograf je metoda, která konkrétně popisuje činnost povolání a stanoveních jednotlivých požadavků na výkon určitého povolání a podmínek, za kterých je možné toto povolání vykonávat. Popis pracovní náplně je prováděn podle předem stanovených kritérií, pod názvem profesiografické schéma¹⁴.

Profesiogram nabízí všeobecnou charakteristiku dané profese, souhrnně popisuje povinnosti pracovníka, popisuje i pracovní podmínky (technické, společenské a ekonomické), dále inventář požadavků na pracovníka, a to odborných, fyzických, zdravotních, psychických a osobnostních¹⁵.

¹⁴ BENEŠ, Karel. *Encyklopedie BOZP: terminologický slovník v prostředí MediaWiki jako součást projektu Výzkumného ústavu bezpečnosti práce "Management znalostí – podmínka úspěšného řízení BOZP"*. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2007. ISBN 978-80-86973-60-9.

¹⁵ KOHOUTEK, Rudolf. *Profesiografický rozbor: pracovní funkce: vedoucí velké prodejny potravinářského zboží*. Praha: Výzkumný ústav obchodu, 1969.

5.1 Kvalifikační požadavky na profesi dle zákona

Kvalifikační požadavky na profesi učitele jsou ukotveny v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání ve znění pozdějších předpisů (dále jen Školský zákon). Na národní úrovni jsou stanoveny jednotlivé vzdělávací programy Národním programem vzdělávání „Strategie vzdělávací soustavy 2030+“. Dále jsou jimi Rámcové vzdělávací programy, které si může každá škola dále rozpracovat na školní úroveň pod názvem Školní vzdělávací program. Odborná učiliště, střední školy a střední odborné školy, mají jako součást svého vzdělávání přidanou ještě formu výuky praktické, včetně praktických předmětů daného oboru. Klade se velký důraz na vzájemné propojení teoretických vědomostí a znalostí s praktickými, což je klíčové pro budoucí život každého studenta. Jsou kladeny požadavky i na personál, tedy učitelé praktického vyučování musí mít pro výkon svého povolání potřebnou kvalifikaci, která musí být v souladu se zákonem č. 563/ 2004 Sb. O pedagogických pracovnících o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.

5.1.1 Pedagogický pracovník

Je ten, kdo podle zákona č. 563/2004 Sb., § 2, vykonává přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně-pedagogickou, nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost. Jeho úkolem je přímo působit na vzdělávaného, uskutečňovat vzdělání a výchovu na základě zvláštního právního předpisu. Pedagogický pracovník je zaměstnancem právnické osoby, vykonávající činnost školy, v pracovně právním vztahu, nebo vykonává svou profesi v zařízeních sociálních služeb.

5.2 Kvalifikační podmínky pro výkon pedagogického pracovníka

- ✓ je plně způsobilý k právním úkonům
- ✓ má odbornou kvalifikaci
- ✓ je bezúhonný
- ✓ je zdravotně způsobilý
- ✓ prokázal znalost českého jazyka dle § 4¹⁶

16

5.2.1 Učitel praktického vyučování

Takový učitel musí splňovat všeobecné předpoklady pro výkon této činnosti a podmínky kvalifikace učitele praktického vyučování. Pracovní činností takového pedagoga je:

- ✓ vzdělávat a vychovávat na základě získávání vědomostí a dovedností žáků v praktickém vyučování v předmětech, jejichž náplní je především výcvik praktických dovedností, cvičení učební praxe, výuky odborné praxe, výuky technologií dle jednotlivých oborů.
- ✓ aplikovat nové poznatky v daném oboru do vzdělávacích výcvikových programů, případně do individuálních vzdělávacích plánů
- ✓ připravuje žáky, zadává jim úkoly, cvičení, zkoušky s cílem cvičit žáky v určité vzdělávací oblasti, vyhodnocuje jejich znalost, pokroky v rámci praktického vyučování
- ✓ tvoří textový a jiný výukový materiál jako podpůrnou učební pomůcku
- ✓ provádí pedagogické poradenství v oblasti praktického vyučování
- ✓ podporuje žáky, motivuje je, a diskutuje o pokrocích s jejich rodiči a třídním učitelem
- ✓ vykonává přímý pedagogický dohled nad žáky v rámci praktické výuky, dbá na ochranu zdraví a bezpečnosti při práci
- ✓ hodnotí a klasifikuje, koná porady, schůzky
- ✓ vede evidenci o pedagogické činnosti a výsledcích žáka
- ✓ vede ročníkové i závěrečné práce svých studentů

Znalost českého jazyka

(1) Fyzická osoba, která získala odbornou kvalifikaci stanovenou tímto zákonem v jiném vyučovacím jazyce než českém, je povinna prokázat znalost českého jazyka zkouškou, pokud není dále stanoveno jinak. Zkouškou podle věty první se prokazuje znalost českého jazyka odpovídající minimálně úrovni B2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Fyzická osoba, která má vykonávat činnost učitele mateřské školy, učitele prvního stupně základní školy, učitele druhého stupně základní školy nebo učitele všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy, prokazuje znalost českého jazyka odpovídající minimálně úrovni C1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

(2) Zkoušku z českého jazyka lze vykonat na vysoké škole v rámci programu celoživotního vzdělávání⁵⁾ nebo v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků¹⁾ nebo v jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky.¹⁾

(3) Zkouška nenahrazuje odbornou kvalifikaci k výuce českého jazyka na základních, středních a vyšších odborných školách.

(4) Prokázání znalosti českého jazyka se nevyžaduje u fyzické osoby,

a) která bude působit ve škole s jiným vyučovacím jazykem než českým,

b) která úspěšně vykonala maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury nebo jednotlivou zkoušku, která svým obsahem a formou odpovídá zkoušce společné části maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury, podle školského zákona²⁴⁾,

c) která vyučuje cizí jazyk nebo konverzaci v cizím jazyce, nebo

d) která vyučuje předmět v cizím jazyce za podmínek stanovených školským zákonem²⁵⁾.

(5) Pedagogičtí pracovníci, kromě pedagogických pracovníků uvedených v § 6 a 7, mohou prokázat znalost českého jazyka předložením dokladu o složení jazykové zkoušky v zahraničí.

- ✓ spolupracuje s firmami, organizacemi a institucemi při realizaci praktického vyučování a výcviku.
- ✓ je koordinátorem vzdělávání v praktickém vyučování se znalostmi a dovednostmi z jiných oborů. Tvoří koncepci rozvoje daného oboru nebo skupiny příbuzných oborů

5.2.2 Odborné požadavky pro výkon činnosti učitele praktického vyučování

Stanovuje je § 9 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů¹⁷

Dále citace zákona:

5.2.3 Učitel střední školy

(1) Učitel odborných předmětů střední školy získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu

a) v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů odborných předmětů střední školy,

b) v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů druhého stupně základní školy a všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy, který odpovídá charakteru vyučovaného odborného předmětu,

c) v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy, který odpovídá charakteru vyučovaného odborného předmětu, nebo

d) odpovídajícím charakteru vyučovaného odborného předmětu, a

1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy, nebo

2. studiem pedagogiky podle § 22 odst. 1 písm. a) nebo b).

(2) Učitel praktického vyučování získává odbornou kvalifikaci

a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu, který odpovídá charakteru praktického vyučování, a

1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů praktického vyučování nebo odborného výcviku střední školy, nebo

2. studiem pedagogiky podle § 22 odst. 1 písm. a) nebo b),

b) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru praktického vyučování, a

1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů praktického vyučování nebo odborného výcviku střední školy, nebo

¹⁷ TRUNDA, Michal. *Zákon o pedagogických pracovnících a navazující školské předpisy*. 3. vydání. Třinec: RESK, spol. s r.o., 2016. ISBN 978-80-87675-11-3.

2. studiem pedagogiky podle § 22 odst. 1 písm. a) nebo b), nebo
c) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu, a 1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů praktického vyučování nebo odborného výcviku střední školy, nebo
2. studiem pedagogiky podle § 22 odst. 1 písm. a) nebo b).

(3) Učitel praktického vyučování zdravotnických oborů vzdělání musí mít také způsobilost k výkonu zdravotnického povolání podle zvláštního právního předpisu⁶⁾ v oboru, který vyučuje.

(4) Učitel odborného výcviku získává odbornou kvalifikaci

a) podle odstavce 2,

b) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu, a získáním profesní kvalifikace pro činnost instruktora odborného výcviku podle zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, nebo

c) středním vzděláním s výučním listem získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu, a 1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů praktického vyučování nebo odborného výcviku střední školy,

2. studiem pedagogiky podle § 22 odst. 1 písm. a) nebo b), nebo

3. získáním profesní kvalifikace pro činnost instruktora odborného výcviku podle zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

(5) Učitel odborného výcviku zdravotnických oborů vzdělání získává odbornou kvalifikaci vzděláním podle odstavců 2 a 3.

(6) Učitel střední školy, který vzdělává ve třídě nebo škole zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, získává odbornou kvalifikaci

a) vzděláním stanoveným pro učitele střední školy podle § 7a nebo podle odstavců 1 až 5 a 1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku, nebo

2. studiem k rozšíření odborné kvalifikace zaměřeným na speciálně pedagogickou, výchovnou a vzdělávací činnost ve školách a třídách zřízených pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami nebo na získání odborné kvalifikace speciálního pedagoga,

b) studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku pro učitele a studiem pedagogiky podle § 22 odst. 1 písm. a),

c) pro výuku v praktické škole jednoleté a praktické škole dvouleté studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku pro učitele nebo vzděláním podle § 7 odst. 2 nebo § 8 odst. 1, nebo

d) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku a přípravu učitelů druhého stupně základní školy nebo přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích nebo odborných předmětů střední školy.

(7) Učitel předmětů uměleckého zaměření získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti umění s umělecko-pedagogickým zaměřením.

(8) Zaměstnanci, který je výkonným umělcem⁷⁾, výtvarným umělcem, uznávaným odborníkem v oboru nebo který má odbornou kvalifikaci podle § 21, může ředitel školy písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele předmětu střední školy odpovídajícího uměleckému nebo odbornému zaměření nebo odborné kvalifikaci zaměstnance za splněný, pokud týdenní pracovní doba tohoto zaměstnance u právnické osoby vykonávající činnost školy nepřesahuje polovinu stanovené týdenní pracovní doby a pokud tento zaměstnanec mimo pracovněprávní vztah k právnické osobě vykonávající činnost školy provádí umělecké výkony, vytváří umělecká díla, vykonává činnost v oboru, v němž je uznávaným odborníkem, nebo činnost, pro niž splňuje odbornou kvalifikaci podle § 21. Uznání splnění předpokladu odborné kvalifikace platí pro účely tohoto zákona po dobu, po kterou zaměstnanec splňuje podmínky podle věty první.

5.2.4 Uznání splnění předpokladu odborné kvalifikace učitele druhého stupně základní školy nebo učitele střední školy

(1) Zaměstnanci, který je absolventem akreditovaného magisterského studijního programu, jehož zaměření odpovídá charakteru vyučovaného předmětu, může ředitel školy písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele druhého stupně základní školy nebo učitele všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy za splněný na dobu nejdéle 3 let ode dne, kdy tuto pedagogickou činnost začal vykonávat.

(2) Zaměstnanci, který je absolventem akreditovaného magisterského studijního programu, jehož zaměření odpovídá charakteru vyučovaného předmětu, a který vykonával souvislou praxi v oboru po dobu nejméně 5 let, může ředitel školy písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele odborných předmětů, praktického vyučování nebo odborného výcviku za splněný na dobu nejdéle 3 let ode dne, kdy tuto pedagogickou činnost začal vykonávat.

(3) Zaměstnanci, který je absolventem alespoň středního vzdělání s maturitní zkouškou v oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu, a který vykonával souvislou praxi v oboru po dobu nejméně 5 let, může ředitel školy písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku za splněný na dobu nejdéle 3 let ode dne, kdy tuto pedagogickou činnost začal vykonávat.

(4) Zaměstnanci, který je absolventem alespoň středního vzdělání s výučním listem v oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu, a který vykonával souvislou praxi v oboru po dobu nejméně 5 let, může ředitel školy písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele odborného výcviku za splněný na dobu nejdéle 3 let ode dne, kdy tuto pedagogickou činnost začal vykonávat.

(5) Celková doba uznání předpokladu odborné kvalifikace podle odstavce 1, 2, 3 nebo 4 nesmí u téhož zaměstnance přesáhnout ani v souhrnu u více zaměstnavatelů 3 roky. Zaměstnanec před vznikem pracovního poměru sdělí řediteli školy, zda a na jakou dobu u něho dříve došlo k uznání předpokladu odborné kvalifikace podle odstavce 1, 2, 3 nebo 4.

(6) Zaměstnanci, který získal vysokoškolské vzdělání v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd a současně je studentem akreditovaného magisterského studijního programu zaměřeného na přípravu učitelů druhého stupně

základní školy nebo střední školy, který navazuje na bakalářský studijní program, může ředitel školy písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele druhého stupně základní školy nebo učitele všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy na této škole za splněný po dobu studia tohoto akreditovaného magisterského studijního programu, nejdéle však na dobu 3 let ode dne zahájení studia tohoto studijního programu.

5.2.5 Pracovní činnosti učitele praktického vyučování

Učitel praktického vyučování je odlišným pedagogem od odborných právě tím, že jeho pracovní náplň kromě vzdělávání a výchovy, výcviku praktických dovedností, výuky pracovních technologií v rámci ŠVP, přesahuje jeho pracovní náplň ještě daleko hlouběji. Je zapotřebí dodržovat průběžně zásady vědeckosti, konkrétně se jedná o sledování vývoje a studia nových poznatků v oborech a jejich následná aplikace do vzdělávání. Zcela odlišným způsobem také hodnotí znalosti a pokroky každého jedince v rámci studia. Provádí mnohdy i odborné poradenství v oblasti praktické výuky, podněcuje osobní růst každého studenta, diskutuje s nimi o jejich úspěších a doporučuje své studenty ke spolupráci s firmami, organizacemi. Komplexně koordinuje vzdělávání studentů v oblasti praktického vyučování.

Sám vyučuje formou příkladů, může být tak mnohým studentům jejich vzorem. Podílí se dále na úpravách obsahu učiva podle aktuálních změn ve vývoji vědy a techniky. Měl by mít bez pochyb i počítačovou způsobilost, numerickou způsobilost a ekonomické povědomí. Zajisté i právní povědomí, a jazykovou vybavenost. Měl by být osobou komunikativní, tvůrčí, spolupracující, kreativní a flexibilní. Se zaměřením na výkonnost, samostatnost, plánování a organizaci práce. Takto výkonný pedagog by měl mít dále chuť se i celoživotně vzdělávat.

5.2.6 Obecné dovednosti učitele praktického výcviku

Přehled všech činností učitele PV spočívá v:

- Administrativě, která pojme cca 10 %
Jedná se o práci, která spočívá ve vedení dokumentace. Deníku odborného výcviku, elektronickou dokumentaci, docházku a absenci studentů a záznam průběžného hodnocení
- Organizační činnosti, ta pojme cca 5 %

Spočívá v zajištění materiálu k výuce. Zajišťuje suroviny pro výrobu, jiný materiál potřebný k výuce, organizuje exkurze, besedy a možné výlety související s výukou.

- Nepřímá pedagogická činnost pojme cca 10 %

Provádí stejně jako ostatní kolegové běžný dohled nad žáky na chodbách a jídelnách doprovází žáky na jiná pracoviště, napříč budovami škol, drží pohotovost pro případné zastupování, připravuje učební plány.

- Přímá pedagogická činnost cca 70 %

Činnosti ukládající vyhláška č. 263/ 2007 Sb., pracovní řád pro zaměstnance škol, v souladu s nařízením vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé pedagogické činnosti učitele odborného výcviku.

- Nepracovní činnost cca 5%

Jsou aktivity a činnosti, které se dějí nepravidelně. Tyto aktivity učitel nikdy neplánuje, vzejdou ze situace a časová dotace se u nich může měnit. Děje se nad rámec vyučovacího procesu. Jde konkrétně o komunikaci mezi učitelem a žáky, řešení konfliktů, jednání s kolegy, práce navíc, nezbytné přípravy na další pracovní den.

Učitel PV pracuje ve škole často na plný úvazek, který pojme cca 40 hodin týdně. Pracovní doba a rozsah jeho pracovních povinností plynou ze zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, odpovídající tzv „plnému 50 úvazku“. Velký důraz je kladen především na bezpečnost při práci, tudíž by měl každý takový pedagog praktického vyučování zdatný i v oblasti poskytování předlékařské první pomoci, ve střehu a psychicky odolný.¹⁸

¹⁸ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání ve znění pozdějších předpisů (dále jen školský zákon). Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů. Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., nařízení vlády o stanovení rozsahu přímé vyučovací činnosti. 53 Vyhláška č. 263/2007 Sb., vyhláška, kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a

Tabulka č. 2: Činnosti pracovního výkonu učitele odborného výcviku

Oblast činnosti	Počet hodin	Podíl v %
organizace práce	2	5 %
administrativní činnost	4	10 %
pedagogická činnost nepřímá	4	10 %
pedagogická činnost přímá	28	70 %
nepracovní činnost nad rámec	2	5 %
souhrn	40	100 %

Vlastní šetření

5.2.7 Měkké kompetence, měkké dovednosti

Měkké kompetence neboli anglicky soft skills, je soubor vrozených, nebo získaných charakteristických povahových rysů jedince, v našem případě učitele praktické výuky. Jsou velmi důležitými kompetencemi, kterými by takový učitel měl disponovat. Jedná se o charakteristické interpersonální rysy jako jsou postoje, umění komunikace, schopnost vyjednávat při řešení konfliktních situací, práce v týmu, spolupráce s rodinou studenta, motivaci a osobnostní efektivitu učitele samotného. Specifikem těchto kompetencí je to, že nejsou vrozeným darem každému učiteli a nejsou svázány žádnou formální kvalifikací jedince, ale jsou potřebné pro kvalitní výkon práce. Pokud je dotyčný učitel má, jsou pro něj přenositelné a uplatnitelné napříč obory. Tvořivé myšlení, kreativita vedení týmu lidí a umění komunikace je pro učitelem dar.¹⁹

školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí ve znění pozdějších předpisů.

Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J.: Pedagogický slovník. Praha, Portál 1998, 2. vydání. ISBN 80-7178-252-1. <https://www.nsp.cz/> <https://nsp.cz/jednotka-prace/ucitel-praktickeho-vyucov-30e6>

¹⁹ Kalous, Z.; Obst, O. Školní didaktika. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X. Petty, G.: Moderní vyučování. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-681-0.

6 Případová studie vybrané školy

Název školy: Střední škola, Centrum odborné přípravy a Gymnázium

Adresa: Poděbradská 179/1, Praha 9, Vysočany, 190 00

IČ: 14891212

Právní forma: příspěvková organizace

Ředitel školy: Mgr. Josef Ležal

Zřizovatel: Hlavní město Praha

Pro svou práci jsem si vybrala právě tuto školu z důvodu vlastního studia oboru Fotograf ve svém mládí zde na této škole. V pražském regionu je tato škola nyní jako jedna z mála, která nabízí vzdělání žákům s rozdílnou úrovní studijních předpokladů se širokou nabídkou oborů vzdělávání. Skladba takto široké škály oborů nabízí dokonce vzájemnou prostupnost. Což je například pro žáky se specifickými poruchami učení, nebo žáky vzdělávanými dle §16²⁰, případně žákům s odlišným mateřským jazykem, výbornou příležitostí pro život a další profesní rozvoj. Škola pořádá mnoho exkurzí napříč Českou republikou, v souvislosti s daným oborem. Zajímavé a velmi poučné výlety a exkurze po firmách, které by v budoucnu mohly být potenciálními pracovišti žáků. Všechny své projektové dny popisují na stránkách školy včetně fotogalerie, kde si každý uchazeč může snadno a rychle udělat vlastní obrázek o tom, jaký je život na této škole. Do školy jezdí i představitelé firem, které prezentují svá pracoviště, nabízejí tak pracovní příležitosti a motivují žáky pro jejich budoucnost. Pořádají výměnné pobyty se studenty jiných zemí. Pořádají charitativní akce. Někteří studenti jsou v mnoha oborech i mistry republiky, mají mnohá ocenění z různých soutěží nejen v ČR ale i v zahraničí. Účastnili se také mezinárodní konference ENERSOL EU 2024. Zkrátka, škola svým studentům poskytuje dle mého názoru výborné zázemí pro další rozvoj a motivuje všechny své budoucí absolventy k profesnímu růstu.

²⁰ VOKÁČ, Petr. *Školský zákon: zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání*. 6., přepracované vydání. Třinec: Resk, spol. s r.o., 2016. ISBN 978-80-87675-13-7.

To bude následně poukázáno v dotazníkovém šetření vybraných studentů. Dle inspekční správy z roku 2018 navštěvovalo školu 1128 žáků. Z tohoto údaje se jedná o 472 žáků ve vzdělávacím oboru zakončující výučním listem, 656 žáků vykonalo maturitní zkoušku. Škola má i mnoho ocenění v soutěžích a projektech po celé ČR i v zahraničí.

Tato škola nabízí obory:

- **Střední vzdělání s výučním listem:**
 - 26-57-H/01 – Autoelektrikář
 - 26-51-H/02 – Elektrikář – silnoproud
 - 26-52-H/01 – Elektromechanik pro zařízení a přístroje
 - 28-52-H/01 – Chemik
 - 69-51-H/01 – Kadeřník
 - 31-58-H/01 – Krejčí
 - 23-68-H/01 – Mechanik opravář motorových vozidel
 - 82-51-H/09 – Umělecký rytec
 - 32-52-H/01 – Výrobce kožedělného zboží
 - 82-51-H/03 – Zlatník a klenotník
- **Střední vzdělání s maturitou:**
 - 63-41-M/01 – Ekonomika a podnikání
 - 26-41-M/01 – Elektrotechnika
 - 34-56-L/01 – Fotograf
 - 28-42-L/01 – Chemik operátor
 - 69-41-L/01 – Kosmetické služby
 - 26-41-L/01 – Mechanik elektrotechnik
 - 68-43-M/01 – Veřejnosprávní činnost
- **Nástavbové studium:**
 - 64-41-L/51 – Podnikání
 - 26-41-L/52 – Provozní elektrotechnika

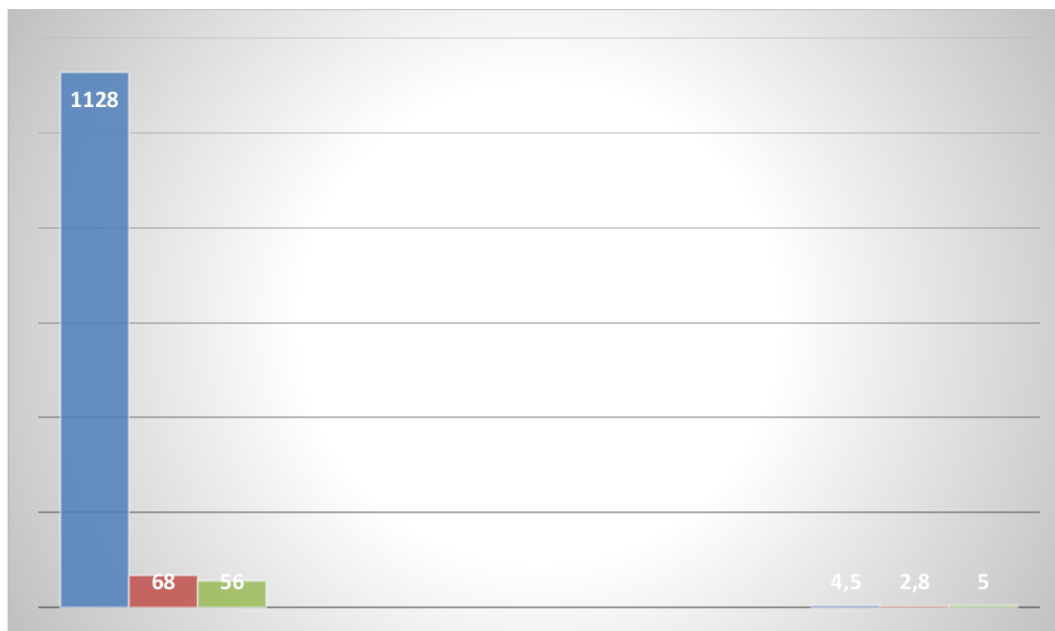
Délka studia:

- 2 roky (nástavbové studium)
- 3 roky (střední vzdělání s výučním listem)
- 4 roky (střední vzdělání s maturitou)

Výuka všeobecně vzdělávacích a teoretických předmětů probíhá ve 4 budovách a praktické vyučování v dalších provozovnách, případně na pracovištích jejích smluvních partnerů. Absolventi této školy mohou získat odbornou kvalifikaci a uplatnit se tak dle svého oboru na trhu práce ihned po ukončení studia. Škola totiž nabízí zároveň na svých webových

stránkách aktualizovanou nabídku práce pro absolventy. SŠ-COPTH je zároveň fakultní školou a cvičnou školou pražských fakult. Se školou velmi dobře kooperují sociální partneři školy při tvorbě obsahu výuky jednotlivých oborů, rozvíjení praktických dovedností formou OV, i dlouhodobých odborných stáží na reálných pracovištích. Jedná se o spolupráci s výrobními, servisními a obchodními organizacemi, značkovými autoservisy, kosmetickými salony nejen v Praze. Škola se hojně zapojuje do mnohých projektů, které přispívají ke zkvalitnění materiálních a finančních podmínek školy. Složitou situaci školy, v oblasti poskytování vzdělání na mnoha místech usnadňuje dobře nastavený systém plánovacích, řídicích a kontrolních procesů. Škola disponuje i nekvalifikovanými pedagogy z řad vlastních absolventů. Vedení školy má 11 zaměstnanců, 3 vedoucí učitelé praktického vyučování, pedagogických pracovníků 137 a 39 nepedagogických. Přibližně 6 % žáků z celkového počtu 1128, jsou žáky se specifickými potřebami, a 5 % žáků s odlišným mateřským jazykem

Graf č. 1: Poměr studujících bez poruch učení a s poruchami učení, s odlišným mateřským jazykem

Vlastní šetření

6.1 Hlavní cíle případové studie:

- Zjistit, zda je volba této školy pro žáky s SPU a OMJ vhodnou příležitostí po absolvování školy, pro uplatnění na trhu práce?
- Zjistit, zda byla volba této školy pro žáky se specifickými potřebami vhodnou volbou a doporučili by dalším?

Na základě výzkumných otázek bylo dotázáno formou dotazníkového šetření 40 náhodně vybraných respondentů z řad studentů se specifickými potřebami a studentů s odlišným mateřským jazykem.

6.2 Dotazníkové šetření, otázky:

Určete, potvrďte na škále od 1 až 10 pravdivost (1 = nejméně, ne, 10 = nejvíce, ano)

Tabulka č. 3: Dotazníkové šetření

Otázka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Byla volba této školy pro tebe prioritou										
Je pro tebe studium na této škole složité										
Pomáhají učitelé žákům SPU s výukou										
Je škola dostatečně vybavená pro praktickou výuku										
Je snadná možnost uplatnění na trhu práce po ukončení školy										
Doporučili byste tuto školu dalším spolužákům, které mají specifické potřeby										
Jiné/ poznámky/ doplnění										

Vlastní šetření

1. Byla volba této školy pro tebe prioritou?
2. Je pro tebe studium na této škole složité?
3. Pomáhají učitelé žákům SPU s výukou?
4. Je škola dostatečně vybavená pro praktickou výuku?
5. Je snadná možnost uplatnění na trhu práce po ukončení školy?
6. Doporučili byste tuto školu dalším spolužákům, které mají specifické potřeby?

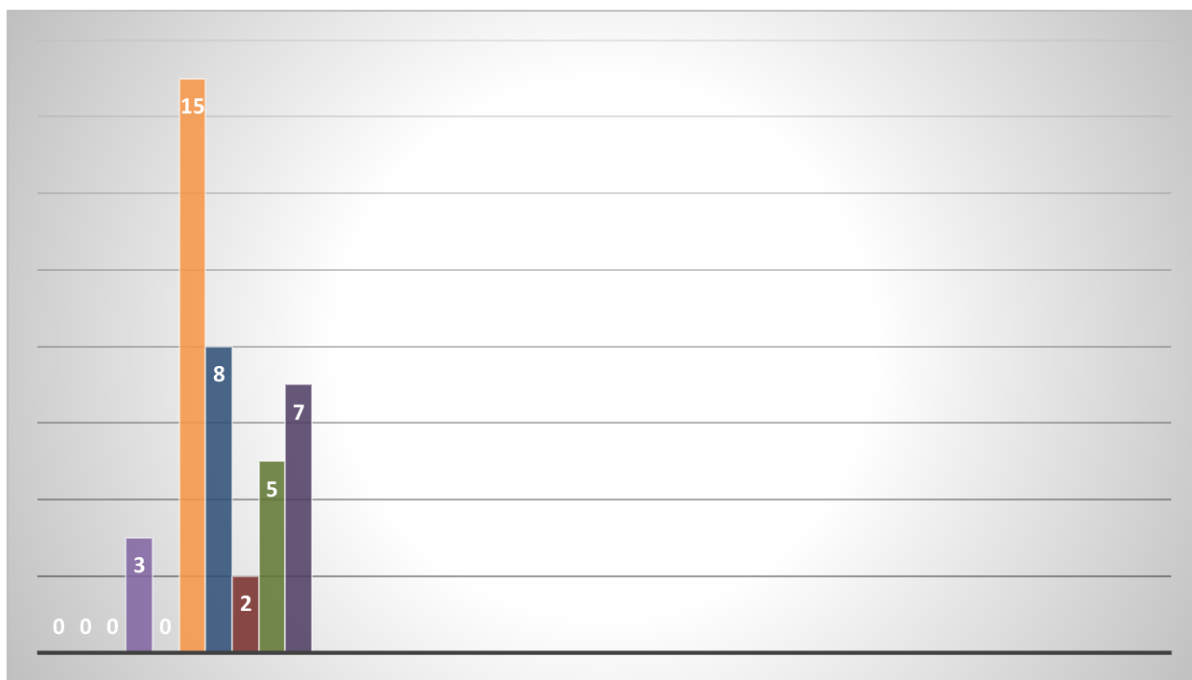
6.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Tabulka č. 4: Dotazníkové šetření výsledky

Otázka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Byla volba této školy pro tebe prioritou				3		15	8	2	5	7
Je pro tebe studium na této škole složité			13		10		9	2	6	
Pomáhají učitelé žákům SPU s výukou			4		18		11	3	4	
Je škola dostatečně vybavená pro praktickou výuku				2		8	9		21	
Je snadná možnost uplatnění na trhu práce po ukončení školy			3		9	4	14		6	4
Doporučili byste tuto školu dalším spolužákům, které mají specifické potřeby	2		5	5			18	4	6	
celkem	2	0	25	10	37	27	69	11	48	11
Jiné/ poznámky/ doplnění										

Vlastní šetření

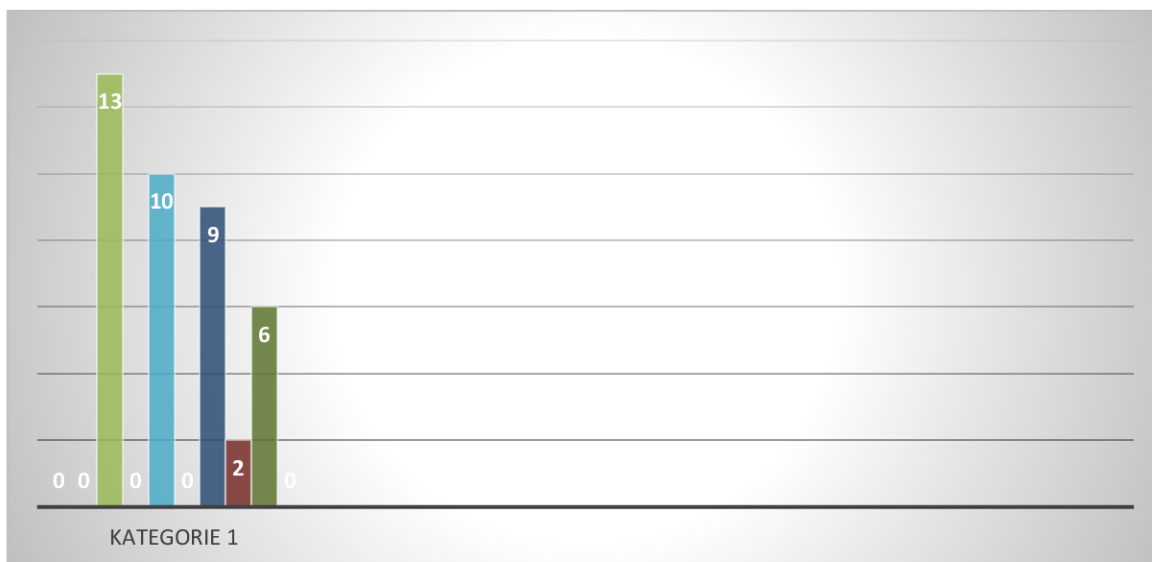
Graf č. 3: Byla volba této školy pro tebe prioritou?

Vlastní šetření

Volba této školy byla vesměs dobrou volbou pro většinu respondentů. 37 ze 40 volilo na škále 6-10.

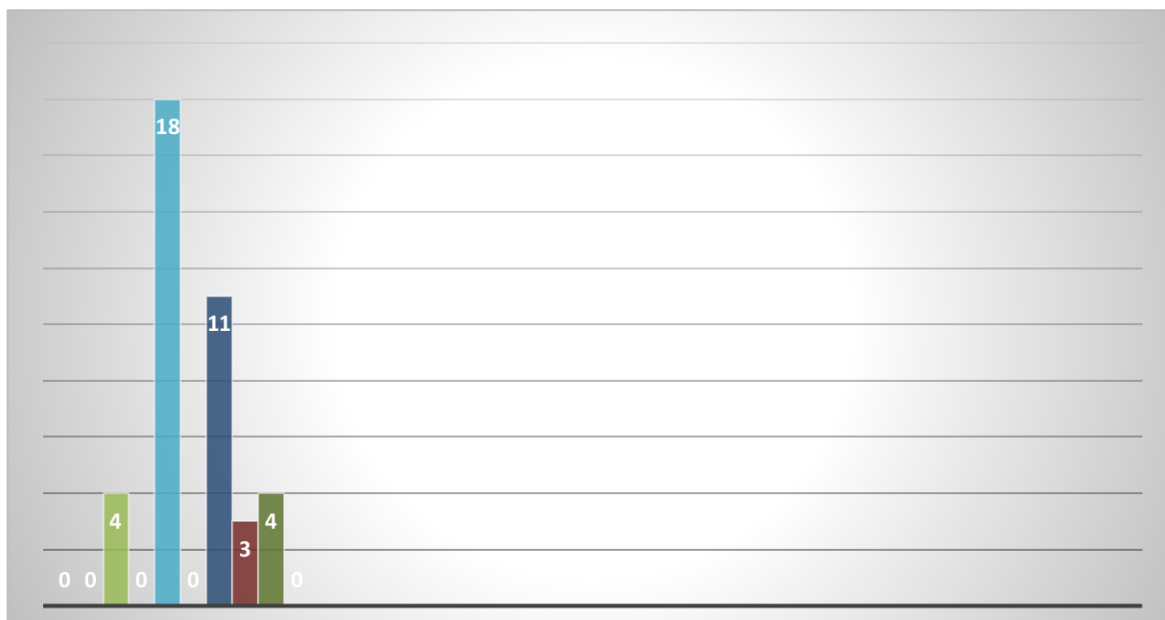
Graf č. 4: Je pro tebe studium na této škole složité

Vlastní šetření

Studium na této škole hodnotí vybraní respondenti jako průměrně náročné.

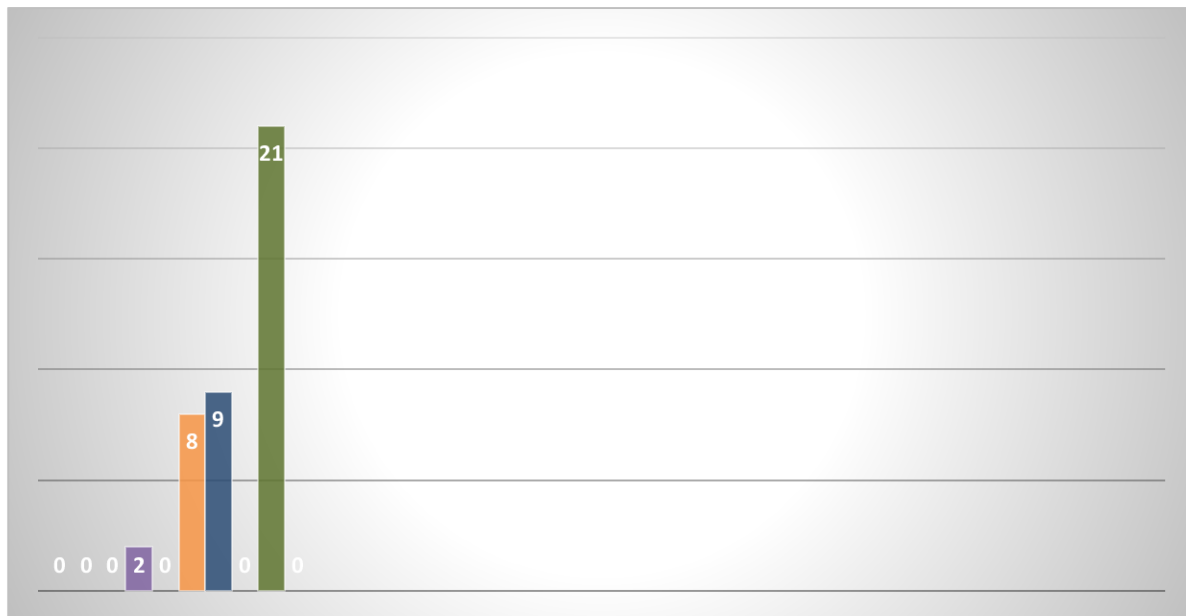
Graf č. 5: Pomáhají učitelé žákům SPU s výukou

Vlastní šetření

Učitelé na této škole průměrně věnují čas svým studentům v případě žádosti o pomoc s výukou. Vytvářejí studentům různé pomocné a podpůrné přehledové materiály, ale ne všichni studenti přiznají, že pomoc potřebují.

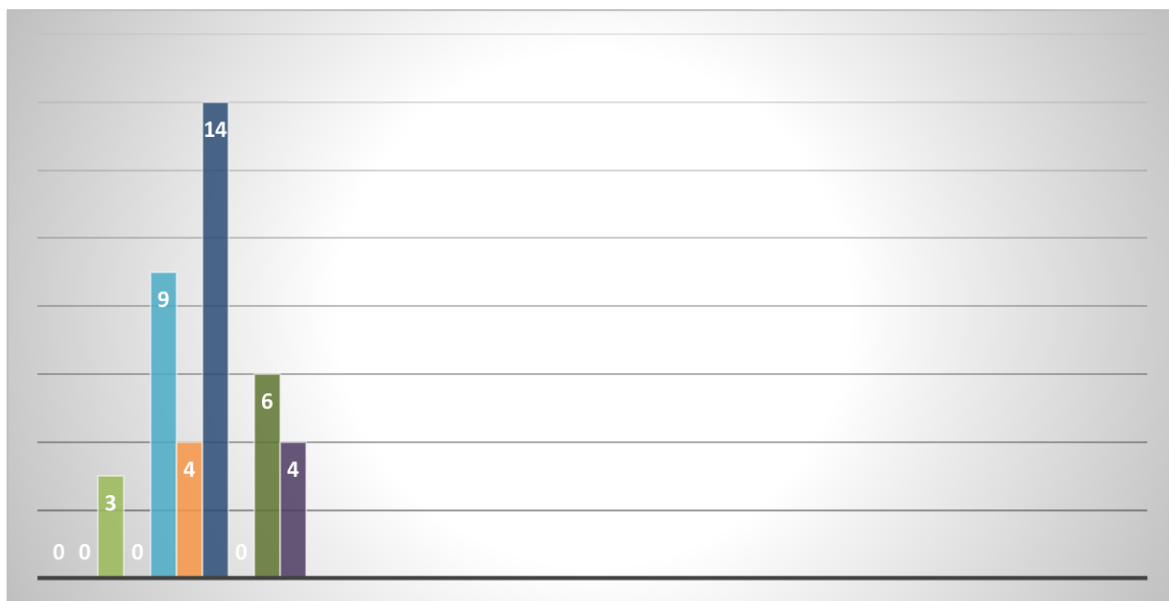
Graf č. 6: Je škola dostatečně vybavená pro praktickou výuku

Vlastní šetření

Pro studenty je tato škola dostatečně vybavená pro praktickou výuku.

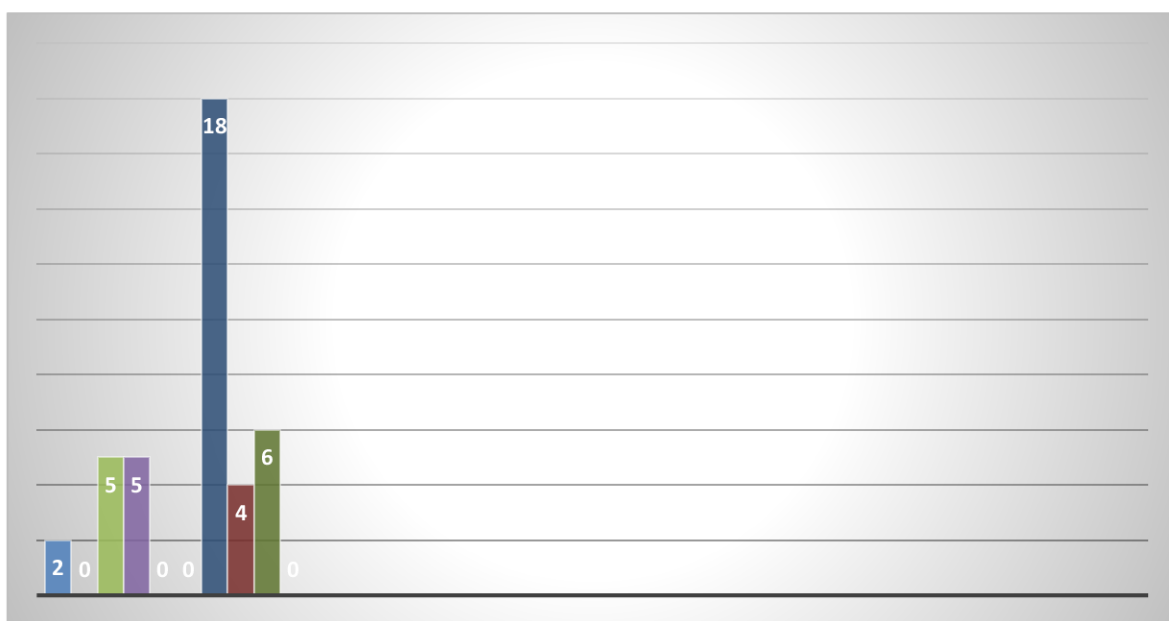
Graf č. 7: Je snadná možnost uplatnění na trhu práce po ukončení školy

Vlastní šetření

Většina respondentů jsou spokojeni i s následujícím uplatněním na trhu práce po absolvování studia na této škole.

Graf č. 8: Doporučili byste tuto školu dalším spolužákům, které mají specifické potřeb

Vlastní šetření

28 respondentů z dotazovaných 40 by doporučilo tuto školu jako volbu pro své nastupující spolužáky.

6.4 Závěr:

Studium na této střední škole lze tedy doporučit i studentům žákům se specifickými poruchami učení, nebo žákům vzdělávanými dle §16²¹, případně žákům s odlišným mateřským jazykem.

Na této škole jsem v minulosti, v devadesátých letech, sama studovala. Neměla jsem tehdy ani ponětí o tom, že jednou se k ní vrátím. Dozvěděla jsem se o ní zcela náhodou od kolegyně, která se věnuje profesnímu rozvoji žáků a pomáhá vybrat žákům devátých ročníků další možnosti studia po ukončení základní školní docházky. Tehdy jsem neměla ještě ani ponětí o tom, jak se střední školy dělí. Jak lze dosáhnout u žáků se SPU, zejména těch, kteří jsou vzdělávání dle §16, ukončení studia a následně se s nimi setkávat v pracovním procesu. U některých dětí na ZŠ byla pro mě tato představa zkruslená. Ale dnes už vím, že i každý takový žák volí v oborech několika kategorií a rozdílnou délkou studia a jeho rozdílným ukončením. Nevěděla jsem, že jsou obory kategorie H. Každý žák, i přesto že není veleúspěšný na základní škole, může být úspěšným člověkem pro společnost. Myslím si, že i tato škola je výbornou příležitostí pro život a další profesní rozvoj.

²¹ VOKÁČ, Petr. *Školský zákon: zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání*. 6., přepracované vydání. Třinec: Resk, spol. s r.o., 2016. ISBN 978-80-87675-13-7.

7 Písemná příprava na vyučovací jednotku

Jako přípravu na vyučovací jednotku, hodinu, jsem volila praktickou výuku obvazové techniky v rámci předmětu Základy první pomoci. Tato příprava by měla posloužit jako podpůrný materiál pro učitele, který by byl zastupujícím, nebo suplujícím učitelem. Je v ní použito několik barev písma zcela záměrně, aby bylo jasné, které části přípravy jsou důležité, je třeba se na ně zaměřit, případně klást větší důraz, nebo se rychleji v textu orientovat. Sama jsem se s takovou přípravou od kolegyně setkala a byla mi velmi příjemným průvodcem v suplované hodině. Dle mého názoru a vlastní zkušenosti, velmi záleží na tom, jak jako suplující učitel v průběhu vyučovacího procesu reagujete a orientujete se v tématu, které vám není až tak blízké, nebo o něm příliš nevíte. Suplování za kolegy může být zcela nečekanou událostí a pokud jsou přípravy učitelů vytvořené i pro suplující kolegy jako manuál, podrobný průvodce, vždy je to velmi příjemná pomoc a milé profesionální gesto. Takovéto přípravy jsou pro mě vzorem. Zpracovávat přípravy na vyučovací hodiny není povinností učitele. Je to vždy plně v jeho kompetenci, jeho záležitost, zda si přípravy na hodiny tvoří a jakou mají podobu. Není přesně stanoven žádný vzor, podle kterého je učitelova příprava přípravou vyhovující a kdy se stává nevyhovující. Mnohé didaktické publikace popisují přípravy učitele obsahově. Doporučují, jaké náležitosti, které by příprava měla mít. Přesně stanovený a pevně daný vzor však neexistuje. Bývá zvykem a doporučením, si udělat alespoň stručnou písemnou přípravu na vyučování. Pro mě jsou ale přípravy na hodinu třeba i od kolegů, pokud je mají, velmi důležitou součástí vyučovacího procesu.²²

Následující příprava je tedy vytvořena podle vzoru mé kolegyně, která by měla posloužit jako manuál, podrobný průvodce pro učitele a suplující kolegy. Je v ní tedy použito písmo v několika barvách zcela záměrně a takto barevně si ji označuji i já sama.

²² Kalous, Z.; Obst, O. Školní didaktika. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X. Petty, G.: Moderní vyučování. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-681-0. Pesch, M. Gardner, T.G. Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině. Praha: 1989. ISBN 80-7178-127-4. Rys, S.: Příprava učitele na vyučování. Praha, 1979. ISBN 2-0811.499. Vacínová

7.1 Příprava na vyučovací hodinu: Obvazová technika

Téma vyučovací hodiny: Obvazová technika

Předmět: První pomoc – Obvazová technika

Žáci: žáci základní školy, 2. stupeň, 7.- 9. ročník

Skupina: úroveň skupiny (kognitivní i senzomotorická), počet, rozdělení do menších skupin, praktická vybavenost, praktická průprava. Důležité: beru v potaz složení žáků (D/CH, heterogenní nebo homogenní), nálada, aktuální situace (ohled na žáky = nějaký problém, individuální přístup)

Požadavky na individualizaci SPU: Pracovní list s výběrem možných řešení, nebo cedulky s názvy na přiřazení k obvazu. Druhy fáčů na přiřazení šipkou, dopomoc prvního kroku, asistence při práci, instruktáž podle obrázku, návody „step by step“

Cíle vyučovací hodiny: žáci si prohloubí vědomosti a upevní si poznatky, namotivují se pro další výuku, rozeznají obvazový materiál

Cíle hodnotové a postoje: žáci analyzují a kontrolují postup své práce, vzájemně se podporují a respektují. Pracují s chybou, motivují se a vytváří pozitivní přístup k práci.

Klíčové kompetence:

kognitivní:

- k učení (žák plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, efektivně pracuje s informacemi a obecně užívanými termíny (znaky a symboly))
- řešení problémů (žák identifikuje problémovou situaci, uvažuje nad příčinami a způsoby řešení, kriticky myslí, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí)
- komunikativní (žák naslouchá, formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu, vytváří kvalitní vztahy a spolupracuje s ostatními)

- personální a sociální (žák účinně spolupracuje ve skupině a přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, aktivně se účastní debat a diskusí, vytváří si pozitivní představu o sobě samém)
- občanské (žák respektuje přesvědčení druhých lidí, chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy)
- pracovní (žák používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, využívá získané znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje, orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci)

Obsah výuky: Učební látka:

Obvazová technika

1. význam obvazové techniky v první pomoci
2. zásady techniky
3. dělení podle materiálu
4. obvazová technika dle částí těla

Didaktická transformace učiva:

proměna neznalého žáka k dovednosti (neumí a naučí se, umí a zdokonalí se, neumí a nenaučí se = bez prstů / handicap). Volím metody výuky a prostředky s ohledem na skupinu, náročnost téma, průběžně kontrolujeme průběh výuky, kontrola výsledků, transformace – ověření.

Informační zdroje:

KELNAROVÁ, Jarmila. *První pomoc I: pro studenty zdravotnických oborů*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Sestra (Grada). Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4199-4.

SCHWARZ, Zdeněk. *Obvazová technika pro útvary a zdravotníky ČSČK*. Ilustroval Miloš VÁŇA. Praha: Naše vojsko, 1974.

HNĚVKOVSKÝ, Otakar. *Obvazy*. 2., dopln. a pozměn. vyd. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství, 1959.

Internetové zdroje:

<https://www.youtube.com/watch?v=YimXLu2hFbk>

<https://www.youtube.com/watch?v=IWYGK9sGgO4>

<https://www.youtube.com/watch?v=MAHlJqhKyhY>

https://www.youtube.com/watch?v=0LXP_yyNBUs

Hodnocení výsledků:

V úvodu i v průběhu výuky zjišťujeme zkušenosti, úroveň znalostí, praktické dovednosti. V případě předchozích pozitivních výsledků navazujeme rozšiřující učivo, případně navážeme na předchozí výukovou jednotku.

Ústně: formou rozhovoru, zkoušení, diskuze, burza nápadů

Písemně: test – otevřené i uzavřené otázky

Reflexe, sebereflexe

čas	Učební cíl	Metody výuky, uč. pomůcky	Obsah výuky	Kontrola výsledků
5'	Vzbudit zájem, seznámit, nalákat	Okrajově pohovořit o tématu společně navázat rozhovor se žáky a jejich zkušenosti (aktivizační metody mix) <i>„Máte někdo nějakou zkušenost nebo jste někdy někoho měli možnost obvazovat? Pokud ano, sdílejme, pokud ne, nejprve vyzkoušíme (vyfotíme si výslednou práci) bez ukázky, jak je to správně, a potom budeme analyzovat proměny. Vyfotíme si tedy po instruktáži výsledek č.2 a porovnáme změny.“</i>	Otevření problému a možnost nahlédnout do světa, medicíny, <i>(řekněme si kde se obvazuje, cokoliv vás napadne)</i>	Kontrolní otázky nemáme
10'	Prohloubení vědomostí	Výklad, text učebnice, text pro žáka (pracovní list společně s dětmi tvoříme – obvazy druhy, jejich použití = projekt, výukový materiál)	Obvazy, jejich použití podle druhu zranění, druhy obvazů,	Příklady obvazování, v průběhu výkladu

		společně prokládaný příklady z praxe. Ukázky obvazové techniky video ukázka, fotografie, učebnice obrázky)	sterilita, expirace (<i>elastické obinadlo, pruban, mulový fáč</i>)	zkoušíme osvojujeme si dovednosti a zručnost.
25'	Učební souvislosti	Vedeme aktivně žáky k osobnímu i vzájemnému rozvoji dovedností v obvazové technice. (kompetence: k učení, řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, pracovní) <i>Pomocí učebnice a návodů, jak vést obvazy zkusíme krok po kroku obvázat zranění, sledujeme, jak žáci proměňují své dovednosti – zdokonalují se.</i>	Názorné ukázky společně s diskuzí a prohloubení se do problému	Pokládáme otázky vedoucí k odpovědi následkem zjišťování výsledků v průběhu vyšetřování <i>Jak se vám to daří? Nacházíte něco, co vám dělá problém? (držení obvazu...) Jak byste tento problém vyřešili = nenabízíme odpověď (badatelská metoda)</i>
5'	Upevnění poznatků, vzbudit zájem pro další výuku, evaluace	Diskuze , pracovní list, kde si žáci průběžně zaznamenávají důležité poznatky v oblasti praktického nácviku po celou dobu výuky (zlomená noha = jaký obvaz použiju, jakým způsobem budu motat obvaz, co je důležité, na co si dát pozor...)	Porovnáváme a sdílíme odlišnosti s realitou. Porovnáme pracovní listy ostatních mezi sebou, zda našli společné znaky (<i>co jste zjistili? Vy taky? Vy ne? Proč?</i>)	<i>Jak se vám to líbilo? Co jste si zapamatovali? Co si odnesete z dnešní hodiny jako „WOW“ Zažili jste „aha efekt“? Zhodnotíme hodinu a vzájemnou spolupráci= byl jsi spokojený se spoluprací tvého spolužáka?</i>

7.2 Přílohy:

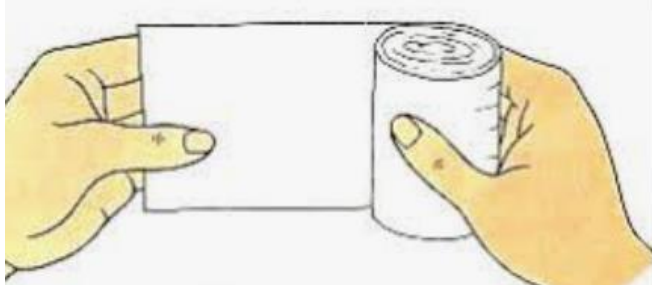
- Odborný text pro výklad: přizpůsobený pro možné dopsání vlastních poznámek žáka. K tomuto textu budou použity výukové materiály, jako: *pomůcky pro vhodné provedení obvazové techniky – obvazový materiál cvičný s barevným okrajem. (návodů, obrázky aj.) Učebnice s popisem provedení obvazování, obrázky a*

fotografie jako ukázka výsledné práce, videoukázky obvazové techniky jako pomocný výukový materiál.

- Test č.1 pro učitele + správné odpovědi
- Test č.2 pro žáky
- Test č.3 pro žáky s SPU. Přizpůsoben možnostem a schopnostem žáka s SPU. Záměrně větší font písma, minimální požadavky, možnost výběru správné odpovědi.
- Sebehodnocení

7.2.1 Test č. 1 – pro učitele / správné odpovědi

Při obvazování držíme obvaz tak, aby se roloval v ruce shora.

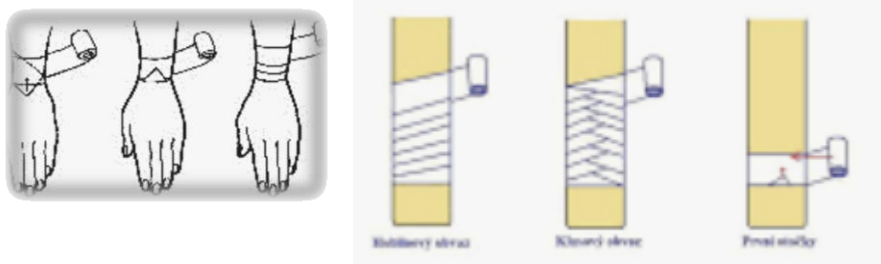

První přiložení a otočku obvazu děláme našikmo a musíme vytvořit tzv zámek

Tento zámek je potřeba ještě uzamknout další otočkou

Přiložený obvaz nesmí škrtit

Následný **postup obvazování**: dokresli (předved') jak bude pokračovat obvazování směrem k lokti (dokreslí vánočku – stromeček – až k lokti střídavě nahoru a dolů)

Jaké druhy obvazů známe? (tlakové, přetlakové, šátkové, nekrycí, sádrové, nesterilní, obinadlové, sterilní, náplastové, prakové, šálové)
vyber správné odpovědi

Na zlomeninu použiju elastický obvaz.

Na tepenné krvácení použijeme tlakový obvaz.

7.2.2 Test č. 2 – pro žáky

Vyber si, jak chceš být zkoušen: písemně, prakticky s textem

Při obvazování držíme obvaz tak, aby se

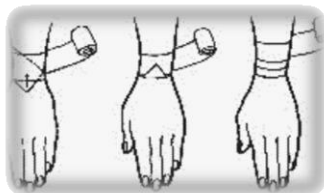
.....

První přiložení a otočku obvazu děláme našikmo a musíme vytvořit tzv.....

Tento zámek je potřeba ještě

Přiložený obvaz **nesmí**

Následný **postup obvazování:** dokresli (předved') jak bude pokračovat obvazování směrem k lokti

Jaké druhy obvazů známe? (tlakové, přetlakové, šátkové, nekrycí, sádrové, nesterilní, obinadlové, sterilní, náplast'ové, prakové, šálové)
vyber správné odpovědi

.....

Na zlomeninu použiju obvaz.

Na zlomeninu použiju elastický obvaz.

Na tepenné krvácení použijeme obvaz

Na tepenné krvácení použijeme tlakový obvaz.

7.2.3 Test č. 3 – pro žáky SPU

Vyber si, jak chceš být zkoušen:

písemně, prakticky s textem

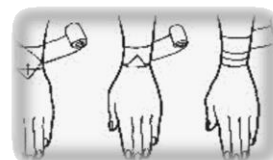
Při obvazování držíme obvaz tak, aby se nám v ruce **ne.....** a neupadl nám.

První přiložení a otočku obvazu děláme našikmo a musíme vytvořit tzv z- - -k.

Tento zámek je potřeba ještě pojistit, aby se obvaz nerozvázal. Jak se to udělá?

Přiložený obvaz **nesmí poraněného**, aby mu končetina neotekla

Následný **postup obvazování**: dokresli (předved') jak bude pokračovat obvazování směrem k lokti

Jaké druhy obvazů známe? Pokus se najít alespoň 4 (tlakové, přetlakové, šátkové, nekrycí, sádrové, nesterilní, obinadlové, sterilní, náplast'ové, prakové, šálové)

vyber správné odpovědi

Na zlomeninu použiju obvaz.
(tlakový / elastický)

Na tepenné krvácení použijeme obvaz.
(tlakový / elastický)

7.2.4 Sebehodnocení žáka: dokresli emoji

Zvládám popsat obvazy dle typu poranění				Zvládáš popsat vše správně?			
Vím, co pruban?				Víš?			
Zvládnu základní metody obvazování				Zvládneš?			
Dokážu použít obvaz při tepenném krvácení				Dokážeš?			
Poznám odborné termíny				Poznáš odborné termíny?			

8 Závěrečná reflektivní úvaha o studiu

Nikdy jsem v dospívání sama nepřemýšlela o tom, že by mojí profesí bylo, učit děti. Nebyla jsem nikdy osobnost příliš komunikativní, ani herecky založená, což by podle mého tehdejšího náhledu mělo být předpokladem pro tuto profesi. Směřovala jsem po základní škole spíše do samoty, obor fotografie byl pro mne tehdy jedinou možnou volbou. Samozřejmě můj obdiv vůči ostatním spolužákům, kteří volili profesi mezi lidmi, byl na místě. Sama mám minimálně tři spolužačky, které se na učitelkou profesi vydaly a jimi také dodnes jsou. Porod dvou dětí mě jako osobnost zformoval natolik, že jsem opravdu začala uvažovat o tom, být dětem prospěšnější nejen v osobním životě, ale i jiným dětem ve společnosti. Naskytla se mi příležitost zkusit pracovat ve škole nejprve jako asistentka pedagoga, poté jako vychovatelka ve školní družině, až jsem nakonec i přes mnohé obavy sama začala učit.

Přímá pedagogická činnost byla pro mě obrovská výzva. Dodnes naprosto nevysvětlitelná náhoda, která se odehrála v době, kdy jsem vážně uvažovala o odchodu ze školy, ve které jsem působila 6 let. Pracovní prostředí a vedení školy, celkové klima a způsob jednání ze strany vedení, mě spíše degradovalo, než motivovalo k dalšímu osobnímu rozvoji.

Tehdy mi moje kolegyně (již odejitá z našeho stejného místa působení) zatelefonovala, zda nemám zájem o pozici učitelky prvního stupně na ZŠ poblíž Mladé Boleslavi. Tehdy to byla pro mě na jednu stranu obrovská naděje, šance, která se neodmítá. Nutkání se profesně posunout, ale ještě přebíjela vlastní pohodlnost – práce v místě bydliště. Nakonec jsem se ale rozhodla nabídku mé kamarádky přijmout a i přesto, že denně musím dojíždět za prací 30 km, nelituji. Byla to velká proměnná pro celou moji rodinu a pro mě osobně obrovská motivace. V pracovní pozici asistentky jsem se už delší dobu necítila dobře. Pokud jsou asistenti pedagoga s učitelem sladěnou dvojicí, pracují v dokonalé souhře, vzájemně se ctí za práci, kterou odvádí a spolupracují na celém procesu výuky, dává tato dvojice ve výuce smysl. Pokud ale nefunguje souhra mezi těmito nejdůležitějšími články ve výuce, není možné, aby bylo dosaženo nějakého úspěchu u dětí. Nyní jsem sama učitelkou a mám možnost být oporou své asistentce. Sama často vzpomenu na tíživé až ponižující chvíle, kdy bylo nutné čelit pohrdání, nadřazenosti a neúctě. Snažím se tedy se svými kolegy jednat tak, jak bych si to tehdy přála já sama, a vycházet se všemi zaměstnanci školy na té nejlepší

úrovni. Pozastavuji se stále nad tím, jaký by měl vlastně učitel být? Ve vyučovacím procesu jako učitel, v přímé pedagogické činnosti jsem teprve první rok. Jsem si zároveň vědoma toho, že jako učitelský ideál mohu být až po odvedené dlouholeté praxi, s mnoha zkušenostmi napříč ročníky a stupni. Zároveň si uvědomuji, že pokud nenaplním požadavky na učitelovu osobnost, nikdy se jím z mého pohledu nestanu. Získání odborných vědomostí, zvládnutí teorie a metodiky vyučování, teorie a metodiky výchovy, znalost psychologie ve vývoji žáka, znalosti týkající se poruch učení, zdravý postoj ke své profesi, nakonec i manažerské dovednosti a jiné, další požadavky, které jsou kladeny na výkon této profese. Proměnil se mi o mnoho i osobní život. Posunula jsem se nejen profesně, ale vnímám velmi citelně i osobností charakterovou proměnu. Nikdy jsem se nezaměřovala tolik na charakterové volní vlastnosti, jako jsou svědomitost, důslednost, spravedlnost, cílevědomost. Pracovní vlastnosti jako tvořivost, důraz na vyjadřování, laskavost, empatii, trpělivost, optimismus, pochopení a takt. Nikdy jsem neměla potřebu tolik věnovat pozornost svému zevnějšku jako nyní.

Jsme si plně vědoma i společenské prestiže v rámci mé profese a jsem připravena nadále plnit své stanovené cíle.

9 Soupis použité literatury

V rámci svého studia, jsem se přistihla posedlostí hromadění pedagogické literatury. Pokud se někde naskytne příležitost a narazím na inzerát, kde jsou k prodeji knihy týkající se, jakkoliv pedagogiky, nikdy neváhám a ráda investuji. Mnohé z nich jen vlastním, ještě nenastala správná chvíle ani nezbyl čas se k nim dostat a celé je nastudovat. Nicméně věřím, že i tento čas přijde a budu moci s radostí některé z nich otevřít a dočíst třeba už započaté až do jejich konce, nebo jiné na jeden nádech.

- ČECHOVÁ, Věra a ROZSYPALOVÁ, Marie. *Obecná psychologie pro střední zdravotnické školy*. Brno: Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví, 1992. ISBN 80-7013-124-1.
- MAŇÁK, Josef a ŠVEC, Vlastimil. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.
- NELEŠOVSKÁ, Alena. *Pedagogická komunikace v teorii a praxi. Pedagogika (Grada)*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0738-1.
- PRŮCHA, Jan; MAREŠ, Jiří a WALTEROVÁ, Eliška. *Pedagogický slovník*. 2. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-252-1.
- VALIŠOVÁ, Alena; KASÍKOVÁ, Hana a BUREŠ, Miroslav. *Pedagogika pro učitele*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. *Pedagogika (Grada)*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3357-9.
- *Jak být dobrý učitel: [tipy a náměty pro třídní učitele]. Třídní učitel*. Praha: Raabe, c2012. ISBN 978-80-87553-39-8.
- BENDL, Stanislav a KUCHARSKÁ, Anna. *Kapitoly ze školní pedagogiky a školní psychologie: skripta pro studenty vykonávající pedagogickou praxi*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2008. ISBN 978-80-7290-366-5.

- VÍTKOVÁ, Marie (ed.). *Integrativní speciální pedagogika: integrace školní a speciální*. 2. rozšíř. a přeprac. vyd. *Edice pedagogické literatury*. Brno: Paido, 2004. ISBN 80-7315-071-9.
- BOČKOVÁ, Barbora. *Postupy při vzdělávání žáků se specificky narušeným vývojem řeči*. Brno: Masarykova univerzita, 2017. ISBN 978-80-210-8137-6.
- PIPEKOVÁ, Jarmila (ed.). *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 2., rozš. a přeprac. vyd. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-7315-120-0.
- BYTEŠNÍKOVÁ, Ilona. *Rozvoj komunikačních kompetencí u dětí předškolního věku*. Brno: Masarykova univerzita, 2007. ISBN 978-80-210-4454-8.
- KASPER, Tomáš a KASPEROVÁ, Dana. *Dějiny pedagogiky. Pedagogika (Grada)*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2429-4.
- STUHLÍKOVÁ, Iva; JANÍK, Tomáš; BENEŠ, Zdeněk; BÍLEK, Martin; BRÜCKNEROVÁ, Karla et al. *Oborové didaktiky: vývoj, stav, perspektivy. Syntézy výzkumu vzdělávání*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-7769-0.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání druhé, doplněné a přepracované. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.
- JEDLIČKA, Richard; KOŤA, Jaroslav a SLAVÍK, Jan. *Pedagogická psychologie pro učitele: psychologie ve výchově a vzdělávání. Psyché (Grada)*. Praha: Grada, 2018. ISBN 978-80-271-0586-1.
- MARTIN, Michael a WALTMAN-GREENWOOD, Cynthia (ed.). *Jak řešit problémy dětí se školou: lexikon pro rodiče*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-125-8.

- KALHOUS, Zdeněk a OBST, Otto. *Školní didaktika*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.
- LANGER, Antonín. *Úspěch veřejné promluvy: Kapitoly z rétoriky*. Praha: Fortuna, 1993. ISBN 80-7168-063-X.
- CHYTKOVÁ, Dagmar a ČERNÝ, Michal. *Efektivní učení: techniky přemýšlení, soustředění a komunikace s využitím myšlenkových map*. V Brně: BizBooks, 2016. ISBN 978-80-265-0479-5.
- TRAIN, Alan. *Nejčastější poruchy chování dětí: jak je rozpoznat a kdy se obrátit na odborníka*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-503-2.
- PEŠEK, Roman. *Co často zajímá rodiče a učitele dětí s Aspergerovým syndromem: nebojujte s těmito dětmi, uče se s nimi "tančit"*. 2. vydání. Praha: Pasparta, [2017]. ISBN 978-80-88163-65-7.
- TAYLOR, John F. *Jak přežít s hyperaktivitou a poruchami pozornosti: rádce pro děti s ADHD a ADD*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0068-0.
- ZELINKOVÁ, Olga. *Poruchy učení*. 5. vyd. *Speciální pedagogika (Portál)*. Praha: Portál, 2000, c1994. ISBN 80-7178-481-8.
- NOVOTNÁ, Marie a KREMLIČKOVÁ, Marta. *Kapitoly ze speciální pedagogiky pro učitele: (setkání speciálněpedagogická, sociálněpedagogická a pedagogickodiagnostická)*. Praha: SPN – pedagogické nakladatelství, 1997. ISBN 80-85937-60-3.
- KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie zdraví*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-568-4.
- BUČILOVÁ KADLECOVÁ, Jana, KREJČOVÁ, Lenka a MERTIN, Václav (ed.). *Pedagogická intervence u žáků ZŠ: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni ... Meritum (Wolters Kluwer ČR)*. 2010-. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010-. ISBN 978-80-7357-603-5.

- HELUS, Zdeněk. *Psychologické problémy socializace osobnosti*. 2. vyd. *Knižnice psychologické literatury*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1976.
- SIMON, Hendrik. *Dyskalkulie: jak pomáhat dětem, které mají potíže s početními úlohami*. Vydání druhé. Přeložil Jana PIŠTOROVÁ. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0985-0.
- ŘÍČAN, Pavel a JANOŠOVÁ, Pavlína. *Jak na šikanu. Pro rodiče*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2991-6.
- MATĚJČEK, Zdeněk. *Co, kdy a jak ve výchově dětí*. Vyd. 4. *Rádci pro rodiče a vychovatele*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-325-3.
- MRÁZEK, Josef. *Základy pedopsychologie a obecné pedagogiky*. Praha: Česká grafická Unie, 1940.
- VACÍNOVÁ, Tereza. *Dějiny vzdělávání od antiky po Komenského*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009. ISBN 978-80-86723-74-7.
- ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, Iva. *Mentální retardace: vzdělávání, výchova, sociální péče*. Vyd. 4., přeprac. *Speciální pedagogika (Portál)*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-889-0.
- JOBÁNKOVÁ, Marta; BOUCHAL, Milan; HÁJKOVÁ, Jiřina a ŠOPEK, Jan. *Vybrané problémy psychologie zdravotnické činnosti*. Vydání třetí nezměněné. Brno: Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví v Brně, 1996. ISBN 80-7013-209-4.
- SMITH, Charles A. *Třída plná pohody: 162 her zaměřených na výchovu ke spolupráci a citlivému jednání: [ucelený program]*. Vyd. 2. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-097-9.

- KREJBICHOVÁ, Dagmar. *Náprava dyslektických a dysortografických obtíží u žáků zvláštních škol: metodická příručka*. Druhé vydání. Praha: Septima, 1995. ISBN 80-85801-41-8.
- PIPEKOVÁ, Jarmila. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 3., přeprac. a rozš. vyd. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-198-0.
- SILBERMAN, Melvin L. a LAWSON, Karen. *101 metod pro aktivní výcvik a vyučování: osvědčené způsoby efektivního vyučování. Pedagogická praxe*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-124-X.
- VACÍNOVÁ, Marie a LANGOVÁ, Marta. *Vybrané kapitoly z psychologie*. V Praze: Československý spisovatel, 2011. ISBN 978-80-7459-014-6.
- VRCHOTOVÁ-PÁTOVÁ, Jarmila. *O kultuře mluveného projevu*. Praha: Svoboda, 1983.
- KAŠOVÁ, Jitka a FALTÝN, Jaroslav, DUDEK, Dalibor (ed.). *Svět průřezových témat pro 2. stupeň ZŠ a víceletá gymnázia. Nahlížet – nacházet*. 2013. Praha: Josef Raabe, 2013. ISSN 1802-3479.

10 Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Vývoj artikulace dle věku

Tabulka č. 2: Činnosti pracovního výkonu učitele odborného výcviku

Tabulka č. 3: Dotazníkové šetření

Tabulka č. 4: Dotazníkové šetření výsledky

11 Seznam grafů

Graf č. 1: Poměr studujících bez poruch učení a s poruchami učení, s odlišným mateřským jazykem

Graf č. 3: Byla volba této školy pro tebe prioritou?

Graf č. 4: Je pro tebe studium na této škole složité

Graf č. 5: Pomáhají učitelé žákům SPU s výukou

Graf č. 6: Je škola dostatečně vybavená pro praktickou výuku

Graf č. 7: Je snadná možnost uplatnění na trhu práce po ukončení školy

Graf č. 8: Doporučili byste tuto školu dalším spolužákům, které mají specifické potřeb

12 Seznam použité literatury

KARNS, Michelle. Jak budovat dobrý vztah mezi učitelem a žákem: zásady a cvičení. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-032-4. 4 KUTÁLKOVÁ, Dana. Vývoj dětské řeči krok za krokem. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Pro rodiče. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3080-6.

LOŠŤÁKOVÁ, Olga. Empatická a asertivní komunikace: jak zvládat obtížné komunikační situace. Praha: Grada, 2020. ISBN 978-80-271-2227-1.

MULLER, Marie-France. Jak překonat strach z vystupování na veřejnosti: tajemství úspěšné komunikace. For life. Praha: Pierot, 2009. ISBN 978-80-7353-143-0.

- ČERNÝ, Vojtěch. Řeč těla: [neverbální komunikace pro obchodníky i pro běžný život]. 2. vyd. Brno: Edika, 2012. ISBN 978-80-266-0124-1.
- WIEKE, Thomas. Problémové rozhovory v zaměstnání: jak se naučit správně a úspěšně komunikovat. No problem! Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1685-2.
- BALKÓ, Ilona. Verbální a neverbální komunikace v českém jazykovém prostředí. Ústí nad Labem: [Univerzita Jana Evangelisty Purkyně], 2008. ISBN 978-80-7414-087-7.
- KUTÁLKOVÁ, Dana. Vývoj dětské řeči krok za krokem. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Pro rodiče. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3080-6.
- BENEŠ, Karel. Encyklopedie BOZP: terminologický slovník v prostředí MediaWiki jako součást projektu Výzkumného ústavu bezpečnosti práce "Management znalostí – podmínka úspěšného řízení BOZP". Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2007. ISBN 978-80-86973-60-9.
- KOHOUTEK, Rudolf. Profesiografický rozbor: pracovní funkce: vedoucí velké prodejny potravinářského zboží. Praha: Výzkumný ústav obchodu, 1969.
- TRUNDA, Michal. Zákon o pedagogických pracovnících a navazující školské předpisy. 3. vydání. Třinec: RESK, spol. s r.o., 2016. ISBN 978-80-87675-11-3
- VOKÁČ, Petr. Školský zákon: zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. 6., přepracované vydání. Třinec: Resk, spol. s r.o., 2016. ISBN 978-80-87675-13-7.
- KALOUS, Z.; Obst, O. Školní didaktika. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X. Petty, G.: Moderní vyučování. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-681-0.
- PESCH, M. GARDNER, T.G. Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině. Praha: 1989. ISBN 80-7178-127-4. Rys, S.: Příprava učitele na vyučování. Praha, 1979. ISBN 2-0811.499.